БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

(7139) | 1955 оной июниин 14, вторник | Сэн 20 мүнгэн

Тон шухала хэрэг

ртиин Центральна Комитедэй брьска, февральско-мартовска варска Пленумүүд, мүн Парти, ительствын хэдэн олон тогтоол, хэбэринүүд хадаа хүдөө ажа- , малажал ба таряанажалһаа шэмэ абалгые мүнөөнэйхидэ оо һураггүйгөөр ехэдхэхэ гэһэн го советскэ арадай үмэнэ таби- айна. Мүнөө манай арад болбол индустриин хүсэтэ хүгжэлтэдэ лэн, хүдөө ажахые эрид ехээр эхын түлөө эршэ зоригтойгоор жэ байна.

нгаая январска Пленумэй тог- дотор малажалһаа ашаг шэмэ ые эрид ехэдхэхэ гэһэн зорил- бигданхай. Мүнөө үедэ КПСС- К-гэй январска Пленумэй тог- е дүүргэлтэ болголгодо зорюу- һан хэмжээ-ябуулганууд зо- ъод, бодото хэрэг дээрэ бэелүү- жэ байна. Эдэ хэмжээ-ябуулга- дотор таряанажалай ба сабша- й газарай үрэжэлые дээшэ- э талаар ехэнүүд уялгануудые зууд, МТС-үүд ба аймагууд э даажа абаһан байха юм. Тии- эдэн олон аймагууд ба колхо- нэ талаар хараалагдаһан хэм- үдые бодото хэрэг дээрэнь эр- оригтойгоор бэелүүлжэ эхилээ. эмжээ-ябуулгануудаа бүхы ай- дай, МТС-үүдэй, колхозуудай үлжэ шадаха байһандань ямар- жаг һэжэггүй. Энээнэй тулада юун хэрэгтэйб гэхэдэ, нютаг айнгаа бүхы арга боломжо- е, резервнүүдые элирүүлжэ, нээр хэрэглэхэ, тон эршэтэй ба йгээр ажаллаха хэрэгтэй.

ажалай ашаг шэмые эрид элүүлхын тулада түбхын тү- э юун хэрэгтэйб гэхэдэ, та- жалай ба сабшалангай урга- эшэлүүлхэ, нигэжэ адуу мал- үсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэд- шухала. Энэнэй тулада газараа ар харууһалха, уһалха, үтэг- э хэрэгтэй байгаашань бүгэ- мэдээжэ. Манай республикын дээрэншье абаад хараа һаа, а һайнаар үтэгжүүлжэ, колхо- маринье гандуу халуун зун ба- айн таряа талха, үбһэ ногоо ху- г байна.

арай үрэжэлые дээшэлүүлхэ э арга нүхэсэл хадаа нютагай үүлгэ, түбхын түрүүндэ — наг гээшэ гэжэ хүн бүхэндэ мэ- . Гэхэтэй хамта, манай Бурят- олой нилээд олон нютагуудта эбхые тоодоггүй баримтанууд нэ. Олон нютагуудаар ябаад ада малайнгаа хото хорёонһоо һан аргал шэбхэеэ тарялангай ба сабшалангай газарта гаргадаггүй, хажуугаараа иишэ тиишэнь гаргажа хаяжархёод, энэ үнэтэ үтэгжүүлгые дэмы хосоргоожо байдаг. Тиигээд зарим нэгэн гүүртэ ба отарынхид аргал шэбхэеэ поли, сабшалан, огород дээрээ гаргахадаашье агротехническэ заабариин ёһоор обоолдоггүй, үжөөдэггүй, газарай хүрьһэндэ оруулдаггүй, харин гаргаал һаа болоо, намһаа саагуур, наранһаа наагуур гэһэндэл хэрэгсээдэггүй, орхижорхидог байна.

Таряалан ба сабшалангай газар ехэтэй манай Бурят-Монголдо наг шэбхэ хадаа газарай гол үтэгжүүлгэ, тон үнэтэ, алта мүнгэн шэнги юумэ гээшэл. Энээниие һайнаар ойлгоһон Кяхтын аймагай колхознигууд, механизаторнууд аргал шэбхын ашыень хүсэдөөр үзэхэ гэжэ шиидээд, энэ үтэгжүүлгые тон ехээр хэрэглэхэ гэһэн социалистическэ уялга абахатаяа хамта, хүршэ Кударын аймагай ажалшадые мүрысөөндэ уриһан байха юм.

Кяхтынхид ямар уялгануудые абаһан байнаб гэхэдэ, энэ июнь һара соо колхозуудай ба колхознигуудай малай байрануудһаа бүхы аргал шэбхые сэбэрлээд, 20 мянган тонно наг шэбхэ поли дээрэ гаргаха, мүн ерэхэ үбэл наг шэбхые таряалан ба сабшалангай газар дээрэ тон ехээр гаргаха уялга абанхай.

Кяхтынхидай энэ үүсхэл манай республикын бүхы аймагуудта тон ехээр һайшаагдаха, үргэнөөр дэмжэгдэхэ байһаниинь лабтай. Партиин айкомууд, аймгүйсэдкомууд Кяхтын аймагай ажалшадай социалистическэ уялгые зүбшэн хэлсэлгэ эмхидхэхэ, мүн фермэ, колхоз бүхэнэй социалистическэ уялга абаха ябадалые эмхидхэхэ ёһотой. Аргал шэбхые поли ба сабшалан дээрэ гаргахадаа агротехническэ заабаринуудые тон наринаар сахилгада анхаралаа хандуулха шухала. Энэ хэрэгтэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэд—агрономууд, зоотехнигүүд угаа эдэбхитэйгээр хабаадаха зэргэтэй.

Мүн гансал наг шэбхэ бэшэ, харин үнэһэ, шубуунай аргал суглуулха, газарай хүрьһэндэ зүбөөр оруулха хэрэгые мартажа яабашье болохогүй.

Кяхтын колхознигууд ба механизаторнуудай социалистическэ уялгада, тэдээнэй уряалда халуун халалтайгаар хандажа, нютагай үтэгжүүлгэнүүдые, ургаса дээшэлүүлхэ бүхы резервнүүдые дүүрэнээр хэрэглэхын түлөө республика дотороо социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

СССР-эй Верховно Соведэй Пре- м 1955 оной майн 15-да Венэдэ скэ Союзай, Великобританиин, кын Холбоото Штадуудай, иин ба Австриин томилһон тү- гшэдэй гараа табиһан, бээе ай ба демократическа Авст- һэргээн байгуулха тухай СССР- инистрнүүдэй Соведээр эсэслэн дын тула табигдаһан Гүрэнэй рые июниин 11-дэ хараба.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум хадаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведээр баталагдаһан, СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ Комиссинуудаар һайшаагдаһан, бээе даанхай ба демократическа Австриие һэргээн байгуулха тухай Гүрэнэй Договор эсэслэн баталха гэһэн шиидхэбэри гаргаба.

Р-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

бээе даанхай ба демократическа Австриие һэргээн улха гэһэн гүрэнэй договорые эсэслэн баталалга тухай

СР-эй Министрнүүдэй Соведээр баталагдаһан, СССР-эй Верховно эй Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй гаын хэрэгүүдые эрхилхэ Комиссинуудаар һайшаагдаһан, бээе даан- демократическа Австриие һэргээн байгуулха тухай 1955 оной 15-да Венэдэ гар табигдаһан Гүрэнэй Договорые эсэслэн баталха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Н. ПЕГОВ.

сква, Кремль
5 оной июниин 11.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин Индиин Республикын Премьер-Министр Джавахарлал Нерутэй хөөрэлдөө хэбэ

июниин 10-да, Кремльдэ, СССР- инистрнүүдэй Соведэй Түрүү- Н. А. Булганин Индиин Рес- кын Премьер-Министр Джава- Нерутэй хөөрэлдөө хэбэ.

СР-эй Министрнүүдэй Соведэй лэгшын Нэгэдэхи орлогшонор Каганович, А. И. Микоян хөө- өндэ хабаадалсаа.

Неруе удэшэжэ ябаһан хү- Индиин Республикын МИД-эй льна секретарь Н. Р. Пиллаи, Республикын Гадаадын Хэ- дэй Министерствын Европей- һагые даагша А. Хуссейн, Индиин Республикаһаа СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол К. П. Ш. Менон, Индиин Республикаһаа СССР-тэ байдаг посольствын Нэгэдэхи секретарь П. Н. Кауль гэгшэд хөөрэлдөөнэй үедэ байлсаба.

Советскэ талаһаа: Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Нэгэдэхи орлогшонор А. А. Громыко, В. В. Кузнецов ба СССР-һээ Индиин Республикада байдаг Посол М. А. Меньшиков хөөрэлдөөнэй үедэ байлсаба.

Хөөрэлдөөн үнэн зүрхэнэй хани барисаанай оршон байдалда үнгэрөө.

Нютагай үтэгжүүлгэ—ургасые дээшэлүүлхэ тон ехэ арга нүхэсэл

Кяхтын аймагай колхознигууд, механизаторнууд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй

СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ УЯЛГА

Нүхэд, республикын колхознигууд, механизаторнууд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэд!

Хүдөө ажахые түсэблэлгын талаар Парти, Правительствын табиһан шэнэ гурим хадаа колхозно үйлэдбэриин ехэ ба шиидхэгдээгүй зорилгонуудые хаража үзэхыемнай бидэниие баадхаа. Колхозно үйлэдбэриие хүгжөөхэ холын хараанай түсэб зохёохо зуураа, ороохо таряанай ажахые эрид шууд хүгжөөнгүйгөөр малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын аргагүй гэжэ бидэнэр үшөө, үшөө дахин ойлгообди. Үнэхөөрөөшье, аймагай колхозуудай га бүриһөө дунда зэргээр 4—5 центнерһээ дээшэ бэшэ ороохото культурануудай ургаса, сабшалан дээрэһээ тэрээнһээ бүри бага үбһэ хуряадаг байхада малай ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхэ тухай хэлсэһэнэйшье хэрэггүй болоно бэшэ аал.

Манай полинууд һалхинда үлеэлгэжэ муудадаг ба тэрээн дээрэ шииг нойтон багаар тогтодог байна. Теэд газартаа, тэрэнэй үрэжэлые дээшэлүүлгэдэ эзэн ёһоор хандаа һаа, нимэшье эрхэ байдалда һайн ургаса абажа болохо юм. Сагай уларилаар илангаяа муу байһан үнгэрэгшэ жэлдэ Маленковой нэрэмжэтэ колхоз наг шэбхээр үтэгжүүлһэн 78 гектар газарһаа гектар бүриин 9 центнер шэниисэ хуряаһан байна. Тиихэтэй хамта, үтэгжүүлэгдээгүй зэргэлһэн участогууд дээрэһээ га бүриин 3—4 центнерһээ ехэ ургаса абтаагүй байха юм.

Бидэнэр колхозуудтаа холын хараанай түсэбүүдые зохёожо байхадаа ороохо таряанай ажахые эрид хүгжөөлгөөр малай ашаг шэмэ дээшэлүүлгые эхилхэ ёһотой гэһэн партиин Центральна Комитедэй заабариин ямар ехэ сэсэн мэргэн ба зүб байһаниие үшөө дахин ойлгообди. Имагтал иимэ аргаар тэжээлэй бата бэхи база байгуулжа шадахабди. Тиимэһээ манай аймагай колхозууд мүнөө жэлдэ ургаса багатай бусад культурануудай тарилгые хороохо ба шэнэ газар ашаглаха зэргээр кукурузын тарилгые эрид үргэдхэхэ гэжэ шиидэһэн байгаа.

Манай колхозууд богонихон болзор соо 2778 гектар кукуруза таряа. Тэрэниие тарихын тула эрхим һайн газар таһалагдаһан ба тэдэ полинууд дээрэ бэлэдхэгдэһэн бүхы наг шэбхын гурбанай нэгэ хубинь гаргагдаһан байна. Кукурузын заримыень уһалагдадаг газарта таряабди. Кукуруза гансал квадратно-гнездовой аргаар тарigдаа. Мүнөө зарим участогууд дээрэ кукурузын ургасые борнойлжо байнабди. Кукурузые саашадань һайнаар хэрэглэхын тула 23 мянган тонной багтаамжатай силоснэ шэнэ түхеэрэлтэнүүдые барижа байнабди. Энэ ехэ хэрэгтэ аймагай ажалшад элсүүлэгдээ. Мүн бусадшье культурануудые агротехническэ эрхим болзорто таряабди.

Ниитын малай саашадаа эрид олошорхо байһаниие хараадаа абажа, бидэнэр жэл бүри кукурузын тарилгые үргэдхэхэ, тэрэнэй ба мүн бусадшье ороохото культуранудай, овощиин ба хартаабхын ургасые дээшэлүүлхэбди.

Газараймнай үрэжэл жэлһээ жэлдэ һайжарха, манай полинууд дээрэһээ урдынхи шэнги имагтал сагай уларилһаа дулдыдан ургаса абтахаяа болихо гэжэ мэдүүлхэдээ бидэнэр ямар юумэндэ найданабибди?

Бидэнэр МТС-үүдэй баян техникын туһаламжаар аймагай колхозуудта бии байһан хамаг бүхы резервнүүдые ёһотой һайнаар ашаглахые бодомжолнобди. Бидэнэр Т. С. Мальцевай дурадхаһан аргаар газараа элдүүрилгэдэ зоримгойгоор орохо гэжэ шиидээбди. Хахалагдадаг хүрьһэ гүйхэнтэй, хуурай уларилтай манай аймагай эрхэ байдалда ехэ талмайнуудые шаблаагүй плугаар хахалжа болохо ба хахалха хэрэгтэй гэжэ колхозуудта хэгдэһэн түрүүшын багахан туршалгануудхаруулаа. Мүнөө жэлдэ бидэнэр бүхы арга шадалаараа шииг нойто бариха ба тэрэниие гээхэгүй гэжэ үнэхөөрөө оролдожо байнабди. Ехэ талмайнууд дээрэ саһан тогтоогдоо, Калининай, Ленинэй, Маленковой нэрэмжэтэ колхозуудта 1500 гектар газар уһалха уһалууриин каналнууд малтагдаа. Ерэхэ жэлдэ уһалагдадаг газарай талмай үшөө 1000 гектараар үргэдхэгдэхэ, гадна, 1956 ондо 8 мянган гектар газар уһалха Ехэ-Нугын гүрэнэй уһалууриин системэ баригдажа эхилхэ юм.

Пар саг соонь элдүүрилхэ, намарай пар шадаал һаа эртэ хахалха, тиихэдэ 1956 оной хабар пар ба намарай пар дээрэ эртын борнойлго хэжэ, шииг нойтыень бариха байнабди. Колхоз бүхэнэй эрхэ байдалда тааруулагдан, агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд зохёогдожо байна.

Газарайнгаа үрэжэлые һайжаруулха зорилго табяад байхадаа ургасые дээшэлүүлхэ тон шухала резерв болохо нютагай үтэгжүүлгэ хэрэглэхэ тухай һанал бодомжоёо хэлэхые хүсэнэбди. Сэхынь хэлэхэдэ, энээниие мүнөө хүрэтэр анхаралдаа абадаггүй байгаабди. Газарнай ехэдаа, тэрэниие үрэжэл һайнтай болгохын тула хэды шэнээн ехэ үтэгжүүлгэ хэрэгтэй болохо гээшэб гэжэ хүн бүхэн һанадаг байгаа. Колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд наг шэбхэ шэрэлгэдэ заримдаа анхаралаа хандуулбашье, мэдээнүүд соо тоонуудай бэшэгдэхын тула тиигэдэг байгаа. Худал хуурмаг мэдээ үгэхэ ябадалшье үзэгдэдэг һэн. Тоо мэдээнүүд дээшэнь эльгээгдэжэл байба. Тиигээд һүүлээрнь үтэгжүүлгэ шэрэхэ хэды хоорботой гээшэбибди гэжэ тооложо үзэхэдэмнай ороймдоо 50 хүрэхэгүй хоорбо бии байба. Наг шэбхэ дайралдаһан лэ газартаа шэрэгдэжэ, дайралдаһан тээшээ адхагдадаг байгаа. Тиихэдэ үнэһэ ба шубуунай аргал суглуулга тухай ехэнхидээ хооһон хөөрэлдөөн болоод лэ, хэрэг ажал харагдадаггүй байһан юм. Нэгэшье колхоздо наг шэбхэ суглуулха хранилищи байгаагүй. Шэбхын шүүһэ суглуулха хранилищи тухай хэлэлтэшьегүй. Наг шэбхые балуураар дарууланхүрьһэндэ оруулжа, сабшалангай ургасые дээшэлүүлдэг шалгагдамал һайн нимэ арга колхозуудта оройдоо хэрэглэгдэдэггүй байгаа. Ургасые дээшэлүүлгэдэ нютагай үтэгжүүлгэнүүдэй ямар ехэ туһатай ба тэрэниие яагаад зүбөөр хэрэглэхэ тухай һүүлшын жэлнүүдэй туршада аймагай нэгэшье колхоздо лекци, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдөөгүй.

Бидэнэр энэ гэмые хэндэшье тохохоёо һананагүйбди, гэбэшье, нигэжэ хэлэхэ хэрэгтэй: аймагай организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд ба республикын Хүдөө ажахын министерствын хүдэлмэрилэгшэд үтэгжүүлгэ суглуулгын мэдээнүүдые хаа яа шагаахаһаа бэшэ, полинууд дээрэ тэдэ үтэгжүүлгэнүүдые оройдоо харадаггүй байгаа. Тиихэдэ машинно-тракторна станцинуудай хүтэлбэрилэгшэд ба тэндэхи мэргэжэлтэд энээниие оройдоо хүсэд хэрэгтэй юумэ гээшэ гэжэ тоолодоггүй байгаа—тэдэнэр газараа хахалха хэрэгтэй хэрэггүйшье һаань, хахалжал байгаа һаа болоо гэжэ бододог һэн.

Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй туһаламжаар бидэнэр колхозуудтаа бии байһан наг шэбхын хэмжээе тоолоjо үзөөбди. Тиихэ зуураа, мүнөө жэлдэ үбһэ хуряалгын эхилтэр эгээн багаар бодоходо 20 мянган тонно нэмэлтэ наг шэбхэ полинууд дээрээ гаргажа шадаха байнабди гэжэ тодорхойлогдоо. Энээндэ хохир болохо наг шэбхэ оролсоногүй. Хэрбээ гектар бүридэ үхэрэй 20 тонно ба хониной 10 тонно наг шэбхэ оруулха гэжэ тоолоо һаа, дээрэ заагдаһан хэмжээнэй наг шэбхээр 1500 гектар газар үтэгжүүлжэ шадаха байнабди. Харин тэрэниие наукын дурадхаһан ёһоор бага хэмжээтэйгээр гэхэ гү, али минеральна үтэгжүүлгэ болон известнягтай холижо хэрэглээ һаа, хоёр, гурба дахин ба тэрээнһээ бүри ехэшье газар үтэгжүүлхэ болонобди. Теэд дээрэ хэлэгдэһэн тоогоор нютагай үтэгжүүлгын тон ехэ запасууд дүүрэнэ бэшэ. Колхознигууд өөһэд өөһэдынгөө буусануудта байһан нютагай үтэгжүүлгые колхозно полинууд дээрэ гаргаха хүсэлэнтэй байһанаа мэдүүлээ. Бидэнэр жэл бүхэндэ 1100 центнер үнэһэ, 500 центнер шубуунай аргал суглуулха аргатайбди.

Бидэнэр иимэ уялга абанабди:

Мүнөө жэлдэ июнь һарын турша соо малай бүхы байрануудые сэбэрлэхэ, фермэнүүд шадар ба колхознигуудай буусануудта хэбтэһэн наг шэбхэ суглуулжа, полинууд дээрэ 20 мянган тонноһоо бага бэшэ наг шэбхэ гаргаха. Тэрээнһээ гадна, нилээд ехэ хэмжээнэй наг шэбхэ үбэлдөө шэрээд, хабартаа искусственна аргаар халаажа, 1956 ондо ургаса абаха газарта оруулха.

Колхоз бүхэн тус бүридөө полинууд дээрэ нютагай үтэгжүүлгэ гаргаха гэһэн иимэ уялгануудые абана: Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 4,5 мянган тонно, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз 3,9 мянган тонно, «Красное Знамя» колхоз 2 мянган тонно, Калининай нэрэмжэтэ колхоз 3,2 мянган тонно, Маленковой нэрэмжэтэ колхоз 4,8 мянган тонно, Ульяновай нэрэмжэтэ колхоз 1,6 мянган тонно.

Погранична МТС колхозно полинууд дээрэ 3 мянган тонно, Кяхтын МТС 5 мянган тонно нютагай үтэгжүүлгэ шэрэхэ. Энэ зорилгоор Кяхтын МТС 10, Погранична МТС 5 тракторна тэргэнүүдые түхеэрхэ байна.

Колхоз бүхэндэ наг шэбхэ суглуулха хранилищи барихабди, малай үбэлжэлгын эхилтэр эбэртэ бодо малай типовой фермэнүүдтэ шэбхын шүүһэ суглуулха газарнуудые түхеэрхэбди.

Бүхы колхозууд нютагай үтэгжүүлгэ шэрэхэ хоорбонуудые түхеэржэ эхилээ. 200-һаа үсөөн бэшэ хоорбо бүтээгдэхэ юм.

Колхозуудай правленинүүд малажалай фермэ бүхэндэ үтэгжүүлгэ суглуулха даалгабаринуудые үгөө. Жэлэй турша соо малажалай фермэ хэды тонно наг шэбхэ ба шэбхын шүүһэ суглуулха ёһотойб, ниитын малһаа, мүн тэрэшэлэн колхознигуудай өөһэдынь малһаа сугларһан хэды шэнээн наг шэбхэ полинуудта шэрэгдэхэ ёһотойб гэжэ тэрэ даалгабаринууд соонь заагдана. Наг шэбхэ ба шэбхын шүүһэ суглуулха түсэбөө дүүргэһэнэй, тэдэниие һайнаар хадагалһанай түлөө жэлэй эсэстэ ажалта үдэрнүүдые нэмэжэ түлэхэ байнабди: фермые даагшада 30 ажалта үдэр, гүүртэ даагшада 15 ажалта үдэр үгтэхэ.

Нютагай үтэгжүүлгэ хадагалха, зүбөөр хэрэглэхэ гурим тухай колхоз бүхэндэ тусгаар семинарнууд ба лекцинүүдые эмхидхэхэбди.

Нютагай үтэгжүүлгэнүүдые хэрэглэхэ хүдэлмэриин ямараар эмхидхэгдэһэн тухай Кяхтын МТС-эй харьяата Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой жэшээ дээрэ харуулхада болоно.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо энээнэй урда тээ наг шэбхэ оройдоо ямаршье гуримгүйгөөр, гектар бүхэндэ оруулагдаха нормые, газарай үрэжэлые ба таригдаха культурануудай онсо өөрэ илгаае хараадаа абангүйгөөр шэрэгдэдэг һэн. Энэ хэрэгтэ иимээр хандаһанай эсэстэ хүрьһэндэ оруулагдаһан үтэгжүүлгэнүүд ороохото болон бусад культуранудай ургасые дээшэлүүлгэдэ тиимэ эли мэдэгдэхээр нүлөөлдэггүй байгаа.

Саашадаа иимэ алдуу хэхэгүйн тула колхозой правлени зундаа болон үбэлдөө малай байдаг газарнуудта бии байһан наг шэбхын бүхы запасуудые тооложо үзэһэн байна. Хохир болохо хуурай аргал тоолонгүйгөөр, эдэ запасуудынь 4500 тонно шахуу болобо. Гадна, малай ерэхэ үбэлжэлгын турша соо 8 мянга үлүүтэй тонно наг шэбхэ суглуулагдаха байна. Колхозой правлени нютагай үтэгжүүлгые эзэн ёһоор хэрэглэхэ гэжэ шиидээ: 4500 тонно наг шэбхэ 1956 ондо, үлэгшэ наг шэбхэнь 1957 ондо ургасын абтаха хүрьһэндэ оруулагдаха юм. Гектар бүхэндэ үхэрэй 20 тонно ба хониной 10 тонно наг шэбхэ оруулха нормо табяа һаа, жэшээлхэдэ, 4500 тонно наг шэбхээр хэды гектар газар үтэгжүүлжэ болохо гээшэб? 300 шахуу гектар. Гэхэтэй хамта, колхознигууд энээниие бага гэжэ бодобо, юундэб гэхэдэ, тэрээнһээ һураггүй ехэ газар үтэгжүүлхэ хэрэгтэй байгаа. Тиимэһээ тэдэнэр наукын ба түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые нэбтэрүүлхэ зэргээр гэхэ гү, али органо-минеральна холисо хэхэ зэргээр энэ зорилгоёо бэелүүлхэ гэжэ шиидээ. Энэ аргын үлүү һайн байһаниинь мэдээжэ, тэрэнэй ашаар наг шэбхэ ехээр арьбалагдаха байна. Нэгэ гектар газар үтэгжүүлхын тула 3 тонно нэгшэһэн наг шэбхэ, 1,5 центнер суперфосфат, 2—3 центнер извёстко холижо, иимэ холисо хэжэ болохо юм. Энэ хадаа 20—30 тонно наг шэбхые һэлгэжэ шадаха байна. Тиимэһээ нэгэ гектар газар дээрэ 17 тонно наг шэбхэ арьбалагдаха болоно. Органо-минеральна холисоор ерэхэ жэлдэ кукуруза тариха 500 гектар пар культивацилагдаха үедөө үтэгжүүлэгдэхэ байна. Иимэ холисо хэхын тула 1500 тонно наг шэбхэ гаргашалагдаха.

Шэниисэ ба кукуруза тарихын тула таһалагдаһан 200 гектар парай хүрьһэндэ наг шэбхэ гүйсэд нормоор оруулагдаха юм. Тиимэһээ 4500 тонно наг шэбхэдэ нэгэ багахан суперфосфат известь хоёрые нэмэхэдээ 750 гектар гэхэ гү, али наг шэбхые гансаарайнь оруулһанда орходоо 2,5 дахин ехэ газар үтэгжүүлхэ болоно.

Эндэхи колхознигууд сугларһан бүхы наг шэбхые үбһэ хуряалгын эхилтэр шэрэжэ дүүргэхэ гэжэ шиидээ. Артелиин правлениин заседани дээрэ наг шэбхэ шэрэхэ график баталагдаа. Ямар бригада хэды хүниие ба мори унаа табихаб, үдэр соогоо, табан үдэр ба һара соогоо хэды шэнээн наг шэбхэ хаана шэрэхэ ёһотойб гэжэ энэ график соо хараалагдана. Энэ колхоздо үтэгжүүлгэ шэрэлгэдэ хамта 24 хүн, 24 мори унаа ябажа байна. Гадна, Кяхтын МТС-эй тракторна бригадануудай механизаторнууд колхознигуудта туһалха юм. Тракторнууд миил 10 үдэр гэхэ гү, али пропашной культурануудта ряд хоорондын элдүүрилгэ хэжэ эхилхэ үе болотор хүдэлмэрилхэ байна.

Наг шэбхые зүбөөр обоолхо хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Нэгэ гектар газарта нэгэ бурта (обоо) хэмжээтэйгээр наг шэбхэ нягтаар обоологдон буртанууд болгогдохо юм. Буртанууд дээрэһээ шоройгоор хушагдаад, хүрьһэндэ оруулагдаха болотороо тэрэ зандаа байха зэргэтэй. Энэ хадаа азодой гээлтые багадхаха байна.

Үбэлдөө фермэ, гүүртэ, бригада бүхэн наг шэбхэ суглуулха, шэрэхэ ба хадагалха 10 хоногой ба һара һарын даалгабаринуудые колхозой правлениһээ абаха байна.

Үнэһэн, шубуунай аргал гэхэ мэтын нютагай үтэгжүүлгэнүүдые суглуулхын тула колхоздо иимэ гурим зохёогдоо. Колхозно айл бүхэн зунай, намарай ба үбэлэй турша соо нэгэ нэгэ центнер үнэһэ суглуулха даалгабари абанхай. Тусгаар табигдаһан хүн һарадаа хоёр дахин тусгаар тогтоогдоһон үдэртөө айлнуудһаа үнэһэ суглуулжа, хэн хэды шэнээн үтэгжүүлгэ тушаагааб гэжэ тоо бүридхэлдөө абаха байна. Суглуулагдаһан үнэһэн бригадын хашаа соо, һарабша доро табигдаһан хайрсагууд дотор хадагалагдаха юм. Үнэһэ тушааһанайнь түлөө колхознигуудта ажалта үдэр үгтэхэ байна.

Артелиин правлени үтэгжүүлгэнүүдые һайнаар хэрэглэхэ ба газарайнгаа үрэжэлые дээшэлүүлхэ бусадшье хэмжээнүүдые хараалаа. Үтэгжүүлгэнүүд заабол шэниисэ, кукуруза, хартаабха, овощь гэхэ мэтын илангаяа үнэтэ культурануудые тариха участогуудта оруулагдаха байна. Энэ колхоз уһалууриингаа системые үргэдхэн, газар уһалалгые үтэгжүүлгэтэй тааралдуулан эрхилхэ байна.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз мүнөө жэлдэ ороохото болон бусад культуранудай үндэр ургаса абахын тула мүн мүнөө ябажа байгаа хүдэлмэринүүд тухайгаа мартанагүй. Колхоз кукурузын ба хартаабхын нилээд ехэ газарые наг шэбхээр үтэгжүүлээ. Полинууд дээрэ 6300 ашаа наг шэбхэ гаргаа. Тэрэнэй 3 мянга гаран ашаань кукуруза ба хартаабха тариха хүрьһэндэ оруулагдаһан байна. Мүнөө кукурузын ба хартаабхын ургасада нэмэлтэ тэжээл оруулха бэлэдхэл хэгдэжэ байна.

Хүндэтэ нүхэд! Нютагай үтэгжүүлгэ хэрэглэхэ түсэбүүднай оройдоо дутуунуудгүй гэжэ болохогүй. Гэбэшье, бидэнэр бүхы газараа үрэжэл ехэтэй болгохобди. Манай полинууд дээрэ ямаршье культура, түбхын түрүүн кукуруза үндэр ургаса үгэдэг болохо юм. Нэгэ хэды сагай үнгэрхэдэ Кяхтын үрэжэл багатай газар гэжэ үгы болохо байна. Бүхы газарнай, тэрэ тоодо сабшалан ба бэлшээри үрэжэл ехэтэй болохо юм.

Нютагай үтэгжүүлгэ хэрэглэхэ талаар уялгануудые абаха зуураа, бидэнэр манай хүршэ Кударын аймагай ажалшадые мүрысөөндэ уринабди. Ургасые дээшэлүүлхын тула тон ехэ резерв байһан нютагай үтэгжүүлгэ хэрэглэхыень республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые уряалнабди.

Нютагай үтэгжүүлгэ яажа зүбөөр хэрэглэхэ тухай колхозуудта лекцинүүдые эмхидхэхыень, энэ талаар брошюранууд ба плакадуудые гаргахыень республикын Хүдөө ажахын министерстводэ, республиканска лекторскэ нэгэдэлнүүдтэ, республикын номой хэблэлдэ бидэнэр ханданабди. Мүн хүдөө ажахын туршалгын республиканска станцинуудшье өөһэдынгөө үгэ хэлэхэ, Забайкальеын эрхэ байдалда, бодото дээрээ шалгагдаһан зүбшөөлөөрөө бидэндэ туһалха бээ гэжэ найданабди.

Хэрбээ энэ хэрэгтэ эмхитэйгээр оролсожо, тонно үтэгжүүлгэ бүхэниие эзэн ёһоор хэрэглээ һаа, бидэнэр ажал хэрэгээ түргэнөөр һайжаруулха, кукурузын ба бусад ороохото культуранудай, овощиин, хартаабхын үндэр ургаса, сабшалан дээрэһээ үбһэ ногооной үндэр ургаса абадаг болохо байнабди.

Манай түрэл Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй январска Пленумэй даалгабариие болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө хамаг бүхы хүсэеэ элсүүлэе.

Кяхтын аймагай ажалшадай даалгабаряар уялга доро гар табиба:

В. А. ВОРОНЦОВ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, **Л. А. АФАНАСЬЕВ**, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь, **Н. Н. ЧИБАКОВ, Т. Т. ОСЕЕВ**, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой комплексно бригадануудай бригадирнууд. **Н. Б. ИРИНЧЕЕВ**, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, **Б. Х. РИНЧИНОВ**, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой комплексно бригадын бригадир. **Б. Ж. НОРБОЕВА**, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гүүртые даагша, **Ф. Н. СЕРЫХ**, «Красное Знамя» колхозой түрүүлэгшэ, **Б. Н. НИМАЕВ**, Кяхтын МТС-эй директор, **А. И. ПАХИРКО**, Кяхтын МТС-эй главна агроном, **Г. Э. ДАНСОРУНОВ, С. А. СКОБЯЕВ**, Кяхтын МТС-эй тракторна бригадануудай бригадирнууд. **Т. И. ЕРМОЛАЕВ**, КПСС-эй айкомой Кяхтын МТС-эй зонодохи секретарь. **С. Б. ДОРЖИЕВ**, Маленковой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, **Р. С. СОДНОМОВ**, Маленковой нэрэмжэтэ колхозой комплексно бригадын бригадир, **А. Я. ЦИКАЛО**, Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, **Д. О. БУДАЖАПОВ**, Калининай нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь, **С. У. ГАНЖУРОВ**, Калининай нэрэмжэтэ колхозой комплексно бригадын бригадир, **Н. И. ЗАРУБИН**, Ульяновай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, **Н. Ф. ФИНЕЕВ**, Погранична МТС-эй директор, **В. В. КУЛЬКОВА**, Погранична МТС-эй главна агроном, **Н. Д. ПЕРЕВАЛОВ, С. Г. САМОЙЛОВ**, Погранична МТС-эй тракторна бригадануудай бригадирнууд. **И. П. ЗИНЧЕНКО**, КПСС-эй айкомой Погранична МТС-эй зонодохи секретарь, **Г. А. ПЕРЕВАЛОВ**, ажалшадай депутадуудай Кяхтын аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Швецихээ СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол дипломатическа корпусой ахалагша г-н Рольф Р. Сульман СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинтай уулзаба

Швецихээ СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол дипломатическа корпусой ахалагша г-н Рольф Р. Сульман июнин 11-дэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинтай уулзаhан ба түрэhөөр 60 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан Н. А. Булганиние дипломатическа корпусой гэшүүдэй үмэнэhөө, мүн өөрhөө амаршалhан, элүүр мэндэ ябахыень, гүрэнэй ажал-ябуулгадаа саашадаа амжалта туйлахыень хүсэhэн байна.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин амаршалhанайнь түлөө Рольф Р. Сульманда ба дипломатическа корпусой гэшүүдтэ баясхалан хүргэбэ.

(ТАСС).

Индиин Республикын Премьер-Министр Джавахарлал Неругэй Москвада ерээд байлга

Индиин Республикын Премьер-Министр Джавахарлал Неру, тэрэнэй басаган Индира Ганди ба тэрэнние үдэшэжэ ябаhан хүнүүд июнин 10-да Москватай танилсажа үргэлжэлөө.

Үглөөгүүр Индиин айлшад 545-дахи hургуулида ошобо. Һурагшад ба багшанар Неруе, мүн тэрээнтэй хамта ябалсаhан хүнүүдые халуунаар амаршалаа.

СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов, Индийскэ Республикаhаа СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол К. П. Ш. Менон, СССР-hээ Индиин Республикада байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол М. А. Меньшиков, СССР-эй МИД-эй Протокольно таhагые Даагша Ф. Ф. Молочков индийскэ айлшадые үдэшэжэ ябаба.

Һурагшадай үмэнэhөө 5-дахи классай hурагша Наташа Селезнева айлшадые амаршалhан ба Джавахарлал Нерудэ, Индира Гандида баглаа сэсэгүүдые барюулhан байна. Сугларагшадай нэрьемэ альга ташалган доро Людмила Бутузова, Слава Каменский гэгшэд Премьер-Министртэ, мүн тэрэнэй басаганда пионерскэ галстугуудые зүүлгэбэ.

Һурагшадай амаршалгада харюу болгон, Неру хадаа «танай hургуулида орожо хараhандаа ехэ баяртай байнаб, танай амаршалгые Индиин hурагшадта дамжуулан хүргэхэб» гэжэ хэлэбэ.

Халуунаар угтагдажа сэдьхэлээ уярhан Джавахарлал Неру өөрынгөө саг үргэлжэ барижа ябадаг сандалово модон тулуурые hурагшадта бэлэглэбэ. Айлшад hургуулиин дэргэдэ баригдаhан спортивна талмайе, юннадуудай тарижа ургуулhан жэмэстэ сэсэрлигые хараба.

Тэмдэглэлэй дэбтэртэ Неру иигэжэ бэшээ: «Энэ hургуулида ерэhэндээ, үхибүүдэй согтой хүхюун нюур шарай хараhандаа баярланаб». Индира Ганди иигэжэ бэшэбэ: «Энэ hургуулида манай ерэлгэ Индидэ ехээр hонирхогдохо ба манай хоёр ороной үхибүүдэй хоорондо эрдэм болбосоролоо андалдан абалсаха шэнэ арга боломжо бии болгохо юм гэжэ найданаб».

Удаа тээнь индийскэ айлшад Л. М. Кагановичын нэрэмжэтэ московско метрополитениие харахаяа ошобо. Айлшад эгээн түрүүшээр «Арбатская» станцида ошобо. Олон мянгаад москвагайхид Индиин Премьер-Министрые альга ташалгаар ба «Ура» хашхаралдаагаар амаршалаа. Метрополитенэй начальник А. И. Ежов газар доорохи ордонгуудай архитектура тухай, графигые наринаар сахин, поезднуудые жолоодон ябуулха арга олгогшо электромеханическа орёо оньhон түхеэрэлгэнүүд тухай айлшадта тодорхойгоор хөөрэжэ үгэбэ. «Киевская» станци дээрэ айлшад сахаригай линидэ гаража, «Курская-Кольцевая» станцида хүрэбэ.

«Киевская-Кольцевая» станци дээрэ Д. Неру Росситай Украинын нэгэдэhээр 300 жэлэй ойдо зорюулагдаhан гоё hайхан панное анхаралтайгаар хараба. Айлшад өөhэдынгөө ябажа байhан хүхэ сэнхир экспрессэй поездно бригадын кабиные хараhан, машинист Федоровагай, мүн машинистын туhалагша Вишневскаятай танилсаhан байна.

Метрополитениие хараhанайнгаа hүүлээр орон соохи эгээн үнинэй М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ университедтэ Д. Неругэй ба тэрэниие үдэшэжэ ябаhан хүнүүдэй ерэхэдэнь, студентнэр болон багшанар айлшадые халуунаар угтаба. Университедэй ректор академик И. Г. Петровский, СССР-эй Дээдэ Һуралсалай Министр В. П. Елютин, Дээдэ Һуралсалай Министрын орлогшонор М. А. Прокофьев, В. Н. Столетов гэгшэд наукын ордоной үүдэндэ байгаад, айлшадые амаршалба.

Индиин Премьер-Министр Джавахарлал Неру академик И. Г. Петровскидо хандан, иимэ мэдүүлгэ хээ:

—Ерээдүй сагта хүдэлмэрилхын тулада өөрынгөө агууехэ оронойүетэн залуушуулые таанадай хүмүүжүүлжэ байдаг энэ агууехэ университедтэ орожо харахадаа сэдьхэлдээ ехэ ханалтатай байнаб.

Таанадые—энэ университедэй багшанар ба студентнэрые амаршалха, Индиин арадай амаршалга ба эрхим hайн хүсэлэнгүүдые таанадта дамжуулан хүргэхэ хүсэлэнтэй байнаб.

Намайе таанадай ба танай студентнэрэй хүндэтэйгөөр угтан абаhандатнай тон ехээр баясанаб. Энэ хадаа хани барисаанай ба суг ажаллалгын hүлдэ, туг болоно.

Зол жаргалтай ажаhуухыетнай таанадта хүсэнэб! Таанадта баясхалан хүргэнэб!

Хөөрэлдөөнэй үедэ академик И. Г. Петровский МГУ-да hуралсалай яажа эмхидхэгдэдэг тухай тодорхойгоор хэлэжэ үгөө. Студентнэрэй яажа байдалые, тэдэнэй hуралсалые, hуралсалай яажа эмхидхэгдэдэг, научна хүдэлмэринүүдэй яажа хэгдэдэг байhые, мүн СССР-эй дээдэ hургуулинуудта абалгын условинуудые Джавахарлал Неру hонирхобо. МГУ-да гадаадын хэлэнүүдые шудалалга, hургуули дүүргэн гаргалгын экзаменуудай системэ Д. Неруе илангаяа ехээр hонирхуулаа.

Хөөрэлдөөнэй hүүлээр академик И. Г. Петровский МГУ-гэй 200 жэлэй ойдо зорюулан гаргагдаhан медалиие, МГУ-гэй түүхэ тухай номуудые ба энэ ойдо зорюулагдан бии болгогдоhон значогуудые Нерудэ барюулба.

Университедэй газар тарялангай музейе айлшад хараба. 24-дэхи дабхарhаа тэдэнэр Москвагай панорамые hонирхон хараhан, университедэй ойн үдэрөөр абтаhан бэлэгүүдэй выставкэ үзэhэн байна. Эндэ Неру физическэ приборнуудые ехээр hонирхобо. Географическа факультедэй багшанарай үмэнэhөө «Эб найрамдалай атлас» Премьер-Министр Нерудэ барюулагдаа. Индийскэ айлшад тэрэшэлэн геологическа факультет ба тэрэнэй лабораторинуудые хараба. Филологическа факультедэй багша Елезаренкова инди хэлээр хэлэжэ, Нерудэ хандаба. Академик В. И. Вернадскиин «Изотопы» гэжэ номые профессор Виноградов айлшадта бэлэглээ. «Индиие анхан ололго» гэжэ ном дээрээ дурасхаалай үгэнүүдые бэшэжэ, Неру географическа факультедэй багшанарта үгэбэ.

Премьер-Министр Джавахарлал Неру ба тэрэнэй басаган Индира Ганди университедэй хүндэтэ айлшадай дэбтэртэ иигэжэ бэшэбэ: «Энэ hүртэ hайхан университет туйлай ехэ ба олон түхэлтэй байна, тиимэhээ богони болзор соо ерээд байхадаа, тэрэниие бүрин гүйсэдөөр харахань бэрхэтэй. Сурталнууд ба эдэ сурталнуудай яажа бэелүүлэгдэжэ байhаниинь олон юумэ тухай хэлэнэ. Агууехэ ухаан бодолтой ба сэдьхэл зүрхэтэй хүбүүд, басагадые университет бэлэдхэн гаргаха, тэдэнэр арюун эрмэлзэлгэ ба эб найрамдалые сахиха юм гэжэ найданаб.

Энэ гайхамшагта гоё университедтэ hуралсадаг бүхы хүнүүдые амаршалнаб, эгээн ехэ амжалта туйлахыень тэдээндэ хүсэнэб.»

Удаа тээнь айлшад студентнэрэй Культурын байшангые ба экономическа факультедэй студентнэрэй хамтын байрые орожо хараба.

Университедhээ гараад, айлшад «Индиин культура ба искусство» гэжэ выставкэдэ ошобо.

СССР-эй культурын Министр Н. А. Михайлов, СССР-эй уранзурагай Академиин президент А. М. Герасимов ба московско олон уранзураашад эндэ айлшадые угтан абаа.

1466—1472 онуудта Афанасий Никитинэй Индидэ ошоhон аяншалгын карта Д. Неруе ехээр hонирхуулаа. Выставкэ хараhанайнгаа hүүлээр, Джавахарлал Неру тэмдэглэлэй дэбтэртэ иигэжэ бэшэбэ: «Энэ гайхамшагта коллекци хараад баярланаб, гайханаб».

СССР-эй уранзурагай Академиин президент А. М. Герасимов индийскэ айлшадта бэлэгүүдые — альбомууд ба номуудые барюулаа.

Индиин Республикын Премьер-Министр Джавахарлал Неру Москваhаа мордобо

Советскэ Союзда зорюута айлшалжа ерээд байhан Индиин Республикын Премьер-Министр, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Джавахарлал Неру, тэрэнэй басаган Индира Ганди, Индиин Республикын Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын генеральна секретарь Н. Р. Пиллаи, Индиин Республикын Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын Европейскэ таhагые даагша А. Хуссейн июнин 11-дэ Москваhаа Сталинград ошобо.

Индиин Республикаhаа СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол К. П. Ш. Менон ба Индиин Республикын Посольствын Нэгэдэхи секретарь П. Н. Кауль индийскэ айлшадтай хамта Сталинград ошолдобо.

СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов, Советскэ Союзhаа Индиин Республикада байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол М. А. Меньшиков, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын Протокольно таhагые даагша Ф. Ф. Молочков Премьер-Министр Джавахарлал Неруе үдэшэжэ Сталинград ошолдобо.

СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын нэгэдэхи орлогшо А. А. Громыко, Моссоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ М. А. Яснов, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын Протокольно таhагые даагшын орлогшо А. Н. Капустин, советскэ болон хариин гүрэнүүдэй корреспондентнүүд айлшадые аэродром дээрэ үдэшөө.

Аэродром Индиин Республикын ба Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар гоёогдоhон байгаа.

Индиин Республикын Премьер-Министртэй хамта СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Советскэ Союзай телеграфна агентствын (ТАСС) уряалаар Москвада ерээд байhан индийскэ хэдэн журналистнууд Сталинград ошобо.

(ТАСС).

Индиин Республикын Премьер-Министр Джавахарлал Неру Сталинградта ерэбэ

СТАЛИНГРАД, июнин 11. (ТАСС). Индиин Республикын Премьер-Министр Джавахарлал Неру мүнөөдэр Сталинградта ерэбэ. Тэрээнтэй хамта тэрэнэй басаган Индира Ганди, Индиин Республикын Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын генеральна секретарь Н. Р. Пиллаи, Индиин Республикын Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын Европейскэ таhагые даагша А. Хуссейн, Индиин Республикаhаа СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол К. П. Ш. Менон ба Индиин Республикаhаа СССР-тэ байдаг Посольствын Нэгэдэхи секретарь П. Н. Кауль ерээ.

СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов, СССР-hээ Индиин Республикада байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол М. А. Меньшиков, СССР-эй МИД-эй Протокольно таhагые даагша Ф. Ф. Молочков Премьер-Министр Джавахарлал Неруе үдэшэжэ ерэлсэбэ.

Индиин Республикын ба СССР-эй гүрэнэй тугуудаар гоёогдоhон аэродром дээрэ Премьер-Министр ба тэрээнтэй хамта ябагшадые ажалшадай депутадуудай Сталинградска городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ С. И. Шапуров, КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь И. Т. Гришин, ажалшадай депутадуудай областной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ И. С. Панькин, профсоюзуудай областной Соведэй түрүүлэгшэ А. А. Вдовин, городской Соведэй түрүүлэгшын орлогшо М. Н. Сомова, ниитын болон хэблэлэй түлөөлэгшэд угтаа.

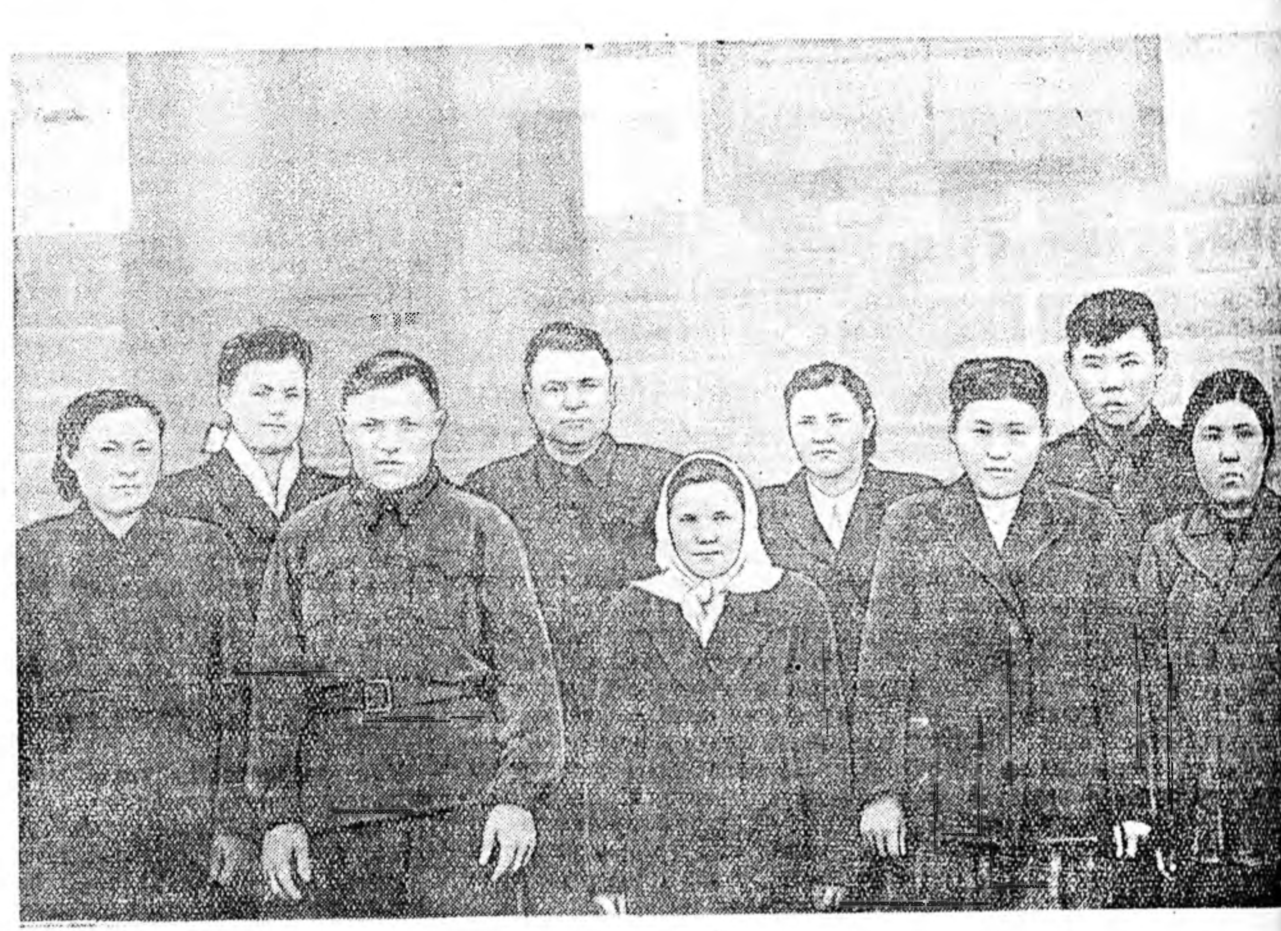
Премьер-Министр Джавахарлал Неруе Сталинградай ажалшадай үмэнэhөө городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ С. И. Шапуров халуунаар амаршалба.

Джавахарлал Неру халуунаар угтаhанайнь түлөө сугларагшадта баясхалан хүргөөд, Сталинградта ерэhэндээ тон ехэ баяртайб гэжэ мэдүүлбэ. Сталинградай нэрэ алдарынь, гэжэ Неру хэлэбэ, бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ. Энэ город хадаа гансахан дайндашье бэшэ, мүн амгалан сагташье өөрынгөө баатаршалгые гэршэлэн харуулаа.

Сталинградта ерэхэдээ гансахан городтой танилсахаа ерээ бэшэ, мүн сталинградайхидта өөрынгөө хүндэлэлые мэдүүлхээ ерээб гэжэ Неру нэмэжэ хэлэбэ.

Сугларагшад Неруе халуунаар амаршалба. Пионернүүд Нерудэ ба тэрэнэй басаган Индира Гандида ургамал сэсэгүүдые асаража үгэнэ. Аэродромhоо город ошоhон харгыгаар Индиин Республикын Премьер-Министрые герой-городой ажалшад хаа хаанагүй халуунаар угтаба.

ТАСС-эй уряалаар ерэжэ СССР-тэ айлшаар байhан индийскэ хэдэн журналистнууд Премьер-Министртэй хамта Сталинград ерэлсээ.

Һаалишад ба малшадай республиканска зүблөөн Улан-Удэ городой ород драмын театрын байшан соо үсэгэлдэр нээгдэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зүблөөндэ хабаадагшад—Байкало-Кударын аймагай малшад: (зүүн гарhаа) Ждановай нэрэмжэтэ колхозой hаалишан М. Ф. Новолодская, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой hаалишан Л. И. Федюкова, Ждановай нэрэмжэтэ колхозой МТФ-е даагша И. С. Нелюбин, Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Г. К. Васильев, Ждановай нэрэмжэтэ колхозой hаалишан Н. Е. Ерофеевская, Калининай нэрэмжэтэ колхозой hаалишан П. П. Сидорова, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозойхид: hаалишан Т. У. Ермоева, малшан С. Ц. Ильгеев, hаалишан М. А. Уладаева гэгшэд байна.

А. Мантаевай фото.

Түрүү hаалишад болон мал адуулагшадай республиканска зүблөөн

Байгша оной июнин 13-да Улан-Удэ городто республикын колхозууд болон совхозууд түрүү hаалишад болон мал адуулагшадай республиканска зүблөөн болобо. «Һү, мяха абалгые ехэдхэхын тулада колхозууд болон совхозуудай hаалишадай, мал адуулагшадай мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай» элидхэл республикын Хүдөө ажахын министр нүхэр **П. Н. Иванов** хэбэ.

Ойрын жэлнүүдтэ малажалай гол продуктнуудые абалга хоёр-хоёрhоо үлүүгээр ехэдхэхэ гэhэн партиин ЦК-гэй январска Пленумэй даалгабариие бодотоор бэелүүлхын түлөө hаалишад, малшадай тэмсэжэ байhан тухай элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Нёдондо энэ үеынхидэ орходоо республика дотор мүнөө 840 мянган тонно hүн ехээр абтаа, энээнэй ашаар гүрэндэ ехэ хэмжээнэй hүн тушаагдаа. Республикын колхозууд партиин ЦК-гэй январска Пленумэй даалгабариие тогтоогдоhон болзорhоонь hураггүй урид, 2—3 жэл соо дүүргэжэ шадаха. Жэшээнь, колхозууд болон совхозууд hү, үндэгэ абаха түсэбөө 1956 ондо, мяха, ноохо абаха түсэбөө 1957 ондо дүүргэхэ байна. Энэ жэлдэ республика дотор эдлүүриин газарай 100 гектарта 23,8 центнер hүн абтаха юм.

Партиин ЦК-гэй январска Пленумэй даалгабариие болзорhоонь урид, 2 — 3 жэл соо дүүргэхээр хараалhан хэмжээ-ябуулгаяа колхозууд бодотоор бэелүүлжэ байна. Жэшээнь, Хориин аймагай колхозууд нёдондо эдынхидэ орходоо үнеэдhээ hү hаалга 3 дахин ехэ болгоо. Энээнтэй хамта элидхэлшэ үнеэдhээ hү hаалгые ехэдхэдэггүй, арга боломжоёо хүсэд хэрэглэжэ шададаггүй колхозуудые тэмдэглэбэ. Закаменай, Мухаршэбэрэй, Кяхтын,Ториин аймагуудай колхозууд үнеэдhээ hү hаалгые дээшэлүүлхын түлөө мууса тэмсэнэ, бии байhан арга боломжоёо хүсэд хэрэглэнэгүй. Тиихэдэ, Бичурын, Кударын аймагуудай колхозууд нёдондо эдынхитэй сасуулхада hү hаалгаяа бүри доошолуулаа.

Малые бэлшээжэ таргалуулха, гахай шахаха, тиигэжэ мяха ехээр абадаг болохо хэрэгэй хангалтагүй байhые саашань элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Жэшээнь, үхэр олонтой Закаменай, Түнхэнэй аймагуудай колхозууд малые бэлшээн таргалуулха хүдэлмэри эмхидхэнэгүй. Кяхтын аймагай Погранична МТС-эй нэгэшье колхоз гахайнуудые шаханагүй.

Һү, мяха ехээр абадаг болохын тулада малые зунай сагта зүбөөр харууhалха, бэлшээриие hайнаар хэрэглэхэ, малажалда түрүү арга метод зоримгойгоор дэлгэрүүлхэ, hаалишад, мал адуулагшадай хоорондо социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэй гэжэ нүхэр Иванов түгэсхэл дээрээ хэлэбэ.

Элидхэлэй hүүлээр үгэ хэлэлгэн болоо. Прибайкальска аймагай «Заветы Ильича» колхозой hаалишан **Налётова**, Түнхэнэй аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой МТФ-е даагша **Шелихов**, Закаменай аймагай «Победа» колхозой МТФ-е даагша **Цоктоев**, Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **Сычев**, Кяхтын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой hаалишан **Молчанова**, Түнхэнэй аймагай «Путь Ленина» колхозой hаалишан **Бандеева**, Бурят-Монголой зоовետеринарна институдай малажалай кафедрые даагша **Александрова**, Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой hаалишан **Ковалёва**, Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой МТФ-е даагша **Халзанов**, Сэлэнгын аймагай XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз[ой] племенной фермын hаалишан **Во[ронцова]**, Иволгын МТС-эй Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлд[эг] зоотехник **Потехина**, Бурят-Монголой малажалай туршалгын станциин hаалишан **Бадмаева**, Сэлэнгын МТС-эй зоотехник **Вяткин**, Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой МТФ-е даагша **Кушнарев**, Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой племенной фермын hаалишан **Гомбоева** болон бусад үгэ хэлээ.

Зүблөөнэй дүүрэхэ дээрэ КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр **А. У. Хахалов** дэлгэрэнгыгээр үгэ хэлээ.

Түрүүшын асуудалые зүбшэн хэлсэhэнэй hүүлээр зүблөөндэ хабаадагшад малажалhаа ашаг шэмэ ехээр абадаг болохын тулада социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ республикын бүхы малшадые уриhан хандалга нэгэ дуугаар баталан абаба.

Тиигээд республиканска социалистическэ мүрысөөндэ хабаадагшадта шан үгэхэ тухай услови уншагдаба. Удаань олон hаалишад, зоотехнигүүд, фермэнүүдые даагшанар, мал адуулагшадта үнэтэ элдэб шангууд, Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаа. Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой hаалишан Ха[р]дапова, Прибайкальска аймагай «Заветы Ильича» колхозой hаалишан Темникова, Тарбагатайн аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой hаалишан Колтунова гэгшэд оёдолой машинануудаар, Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаба. Тиихэдэ 1[0] хүндэ гарай, мүн 10 хүндэ стол дээр[э] табидаг часынуудые, 27 хүнүүдтэ платьеын бүд Хүндэлэлэй грамотатайгаар шан болгон барюулагдаа.

Силоснэ барилгын hара тухай аймагай газетэнүүд юу бэшэнэб

ГУТАЛАЙ ФАБРИКЫН КОЛЛЕКТИВЭЙ ТУҺАЛАМЖА

Гуталай фабрикын коллектив Ульяновай нэрэмжэтэ колхозые шефтээ абаhан юм. Хабарай тарилга үнгэргэхэ ба малай байрануудые бариха хэрэгтэнь энэ коллектив колхоздо бага бэшэ туhаламжа үзүүлhэн байна.

Мүнөө силоснэ барилгын hарын үнгэргэгдэжэ байха үедэ колхоздо ошожо хүдэлмэрилхөөр 8 хүнhөө бүридэhэн бригада эльгээгдээ. Гадна, амаралтын үдэр бүхэндэ 25—30 хүн колхоз ошожо, барилга дээрэ хүдэлмэрилнэ. Шефүүдэй хүсөөр мүнөө 58 кубометр барилгын шулуун бэлэдхэгдээд байна. Энэ шулуугаар 100 тонно багтаамжатай силоснэ набтар башни баригдаха. Фабрикын хүдэлмэришэд нүхэд Сутемьев, Бухольцев, Кузьмин, Неволин, Тютрин ба бусад илангаяа оролдосотой hайнаар хүдэлмэрилнэ.

«Знамя Ленина», Кяхта.

КОЛХОЗОЙ БАРИЛГАШАДАЙ АМЖАЛТАНУУД

Калининай нэрэмжэтэ колхозой барилгашад барилгын ехэхэн хүдэлмэри хэнэ. Жэшээлхэдэ, энэ жэлэй эхинhээ хойшо 2 байратай гурбан гэр, нэгэ байратай 2 гэр, хамтын байра, бани, электростанциин байшан, мүн малай олохон байрануудые бариhан байна.

Мүнөө 25 хүнhөө бүридэhэн тус бригада силоснэ барилгануудые эршэмтэйгээр ябуулжа байна. Энэ бригадын 4 хүнhөө бүридэhэн звено нүхэр Балдановай хүтэлбэри доро 25 үдэрэй туршада 2 набтар башни барижа дүүргээ. Тэрэ башнинь тус тустаа 125 тонно силос багтааха юм. Мүн Цыдып Балдановай хүтэлбэрилдэг хоёрдохи звенонь 2 набтар башни барижа hаяхан дүүргээ.

«Баргузинская правда», Баргажан.

НИИТЫН ХҮСЭН

Силоснэ барилга хэхэ хүдэлмэридэнь Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхоздо шефүүд ехэ туhаламжа үзүүлнэ.

Һаяхан Улан-Удын модо урадхуулгын участогай коллективэй олохон түлөөлэгшэд энэ колхоздо ерэhэн байна. Тэдэнэр ерэн сасуу шулуу ба бусад барилгын материалнуудые бэлдэжэ эхилhэн юм. Мүнөө бэлдэhэн материалаараа шефүүд Ангир, Үнэгэтэй гэжэ нютагуудта силоснэ набтар башнинуудай шулуун hууринуудые табижа байна.

Колхоз барилгын шулуу, цемент зөөхэ хэрэгтэ тусгаар машина, хүнүүдые томилоо. Иигэжэ шефүүд ба колхознигууд ниитынгээ адуу малай тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө оролдон ажаллажа байна.

«Путь Сталина», Заиграй.

ТҮРҮҮ БАРИЛГАШАД

«Коммунизм» колхоз энэ жэлдэ [...] мянга гаран тонно силос дараха юм. Мүнөө колхоз дотор силоснэ барилгын хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулагдажа байна. 5 секцитэй, 300 тонно силос багтаамжатай траншея нүхэн малтагдажа дүүргэгдээд, [...]налагдаа. Тэрэнэй нэгэ секциинь [...]тоноор ханалаглаа. Энэ секци соо[...] кукурузын буурсагуудаар силос [...]рагдаха байна. Мүн 4 набтар башнинуудай шулуун хананууд болхоогдожо, 300 тонно багтаамжатай траншейн нүхэн малтагдажа дүүргэгдэхэй. Колхозой барилгашад үшөө [...] секциин модон ханануудые хэhэн, [си]лоснэ барилгада хэрэглэгдэхэ [...] кубометр модо бэлдэhэн байха юм. Мүнөө барилганууд дээрэ 100 гаран колхознигууд хүдэлмэрилжэ байна.

Силоснэ барилгые түргэн болзорто хэжэ дүүргэхын түлөө үүлтэртэ малай фермые даагша нүхэр Гар[...] тарянажалай 1-дэхи бригадын бригадир нүхэр Гомбоев, ОТФ-е даагша Пурбуева ба бусад үүсхэл ехэтэйгээр хүдэлмэрилнэд.

«Красная Иволга», Иволга.

Газараа һайнаар үтэгжүүлжэ, жэл бүри баян ургаса абадаг болоё!

Кяхтын аймагай колхозууд таряанайнгаа, сабшалангай газарые нютагай үтэгжүүлгээр үтэгжүүлхэ хүдэлмэриие мүнөө жэлһээ үргэнөөр ябуулжа, хүрьһэнэй үрэжэлые үндэһөөрнь һайжаруулха, жэл бүри һайн ургаса абадаг болохо гэжэ шиидээд, иимэ ряатайгаар республикын бүхы колхознигууд ба механизаторнуудта хандаба. Нүхэд, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд, кяхтынхидай үүсхэлые халуунаар дэмжэе, газараа сэсэрлиг ногоон, үрэжэл ехэтэй, ургаса һайнтай болгоё!

* * *

Үндэр ургаса абахын түлөө

тын газарта ямараар ханда- тэрээнһээ мүнөөнэй томо ажахы болохо колхозуу- хүтэлбэрилэгшэдэй, мүн тэрэ- нютагуудтахи партийна, болон хүдөө ажахын ор- хүтэлбэрилэгшэдэй ху- лгын шадабари шалгагда- на. Мүнөө асуудал иимээр та- ёһотой: эдлүүриин газарай ктар бүриһөө таряанажалай ажалай продуктнуудые ехээр аа, ажахыгаа зүбөөр хүтэлбэ- шадаха байнаш, абаагүй һаа рилжэ шаданагүйш. Хэрбээ раа бодолһоо үндэһэлэн, ма- яхтын аймагай олохон колхо- машинно-тракторна станци- олон партийно-советскэ орга- хүтэлбэрилэгшэдэй ажал- ые сэгнэбэл, тон бирагүй бай- аргадаха юм. Манай аймагай зууд эдлүүриин газарай 100 бүридэ хүдөө ажахын про- удые тон багаар үйлэдбэ-

шалтагаанһаа иимэ болоноб, бидэнэр газарайнгаа гэшхэм ые сэгнэжэ һураагүйбди. Ма- колхозууд, МТС-үүдэй зарим ху- дэлэгшэд ба хүдөө ажахын лтэд манай Кяхтын газар һайн ургаса абажа болохо юм сэд үнэншэдэггүй гэжэ сэхэ хэрэгтэй. Энэ юун дээрэһээ б гэхэдэ, тэдэнэр бага ургаса һурашоо, тиигээд газарай ые дээшэлүүлхэ тон ехэ ре- удые обёорногүй. Гэбэшье, ые дээшэлүүлхэ тон ехэ резерв- нэгэн, жэшээлхэдэ, нютагай үүлгэнүүд байна гээшэ. Теэд, үрэжэлые дээшэлүүлхын ту- үнэхөөрөө баян резерв тон тагүйгөөр хэрэглэгдэнэ.

жэлдэ сабшалангай, ого- ба кукурузын талмай дээрэ 3 тонно наг шэбхэ гаргагда- гаа. Энэ хадаа нёдондо гар- аа хэдэн дахин ехэ болоно. лхэдэ, Ульяновай нэрэмжэтэ һүнэй-товарна фермын ша- дэн олон жэлдэ сугларһан наг шэбхые кукурузын полидо. Тэрэшэлэн Калининай нэрэм- «Красное Знамя» колхозууд ай ба сабшалангай газар дээ- рэгшэ жэлэйхиһээ һураггүй г шэбхэ гаргаа. Гэхэтэй хам- талаар бодото байдалые ха- зэхэдэ, колхознигуудай хэһэн ямаршье үрэ дүнгүй шахуу- осороожо байдаг ехэ дутаг- д бии байна. Энэ ямар дутаг- д гээшэб? Манай колхозуу- охон түрүүлэгшэнэр, фермэ- даагшанар ба бригадирнууд нэй үрэжэлые һайжаруулха нютагай үтэгжүүлгэнүүдэй анарые тоодоггүй байна. Тии- полинууд дээрэ наг шэбхэ гар- тухай тоо мэдээнүүд наг шэб- адамараар ба зүбөөр хэрэглэг- харуулнагүй. Тонно наг бүхэниие, центнер үнэһэн ба най аргал бүхэниие зүбөөр ба р хэрэглэхэ тушаа хэншье доггүй байгаа. Тэрэнэй эсэстэ газарта тон бага наг шэбхэ дадаг, тэрэниие хадагалха азот ехээр гээлтэдэ оруулаг- органо-минеральна холисо эггүй, хартаабха гэхэ мэтын ануудые тарихадаа наг шэб- улагдадаггүй байгаа.

тиин аймагай комитет ба тэ- зональна инструкторска груп- нютагай үтэгжүүлгэ зүбөөр эн, колхозой газарай үрэжэ- эшэлүүлхэ тушаа оройдоо бо- лдоггүй байгаа гэжэ мэдэрхэ эй.

С-эй ЦК-гэй январска Пле- шиндхэбэринүүдэй ёһоор мал- аа ашаг шэмэ абалгые ехэдхэ- мжээ-ябуулгануудые зохёохо зуураа, колхознигууд, механизаторнууд ба хүдөөгэй коммунистнууд нютагай үтэгжүүлгэ шадамараар, гүйсэд дүүрэнээр ашаглаха хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулаа.

Аймагай колхозууд ба машинно-тракторна станцинууд нютагай үтэгжүүлгэ ашаглалгада хайхарамжагүйгөөр, эзэн бусаар хандаха ябадалые болюулха гэжэ шиидээ. Бүхы колхозууд полидо гаргагдаагүй хэбтэһэн хуушанай наг шэбхые тоо бүридхэлдөө абаһан ба малай үбэлжэлгын үедэ наг шэбхэ суглуулха арга боломжоёо хаража үзэһэн байна. Хабар болоходол тон яаралтайгаар бэшэ, харин таряанай, огородой ба сабшалангай газар дээрэ түхэреэн жэл соогоо наг шэбхэ гаргаха тиимэ гурим тогтоогоо. Теэд олоп бэшэ ушарта манай колхозуудай ба МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй имагтал хабартаа, наг шэбхые хүрьһэндэ оруулха болзоройболоходо полинуудые үтэгжүүлгэ тухай һанадаг байһан ябадал үсөөн бэшэ үзэгдэдэг байгаа. Тиигэжэ хабарай тарилгын тон сүлөөгүй үедэ таряанай, сабшалангай газар дээрэ наг шэбхэ шэрэхэ һара ба декадник соносхогдодог байһан юм. Теэд иимэ хүдэлмэриһөө ямаршье мүртэй үрэ дүн гарадаггүй байгаа. Таряалангай ба сабшалангай газар дээрэ тон яаралтайгаар хэдэн зуун ашаа наг шэбхэ гаргагдажа, ямаршье эмхи гуримгүйгөөр, хүрьһэндэ оруулха ямаршье нормогүйгөөр адхагдадаг байһан юм.

Манай колхозууд ба МТС-үүд энэ жэлһээ хойшо газарайнгаа үрэжэлые дээшэлүүлхэ хүдэлмэри түсэбэй ёһоор ябуулха, энэ зорилгоор хэдэн жэлдэ сугларжа хэбтэһэн наг шэбхые бүрин хэрэглэхэ гэжэ шиидээ. Зунай турша соо, үбһэ хуряалгын эхилтэр, таряанай полинууд дээрэ, гол түлэб пар дээрэ колхоздо бии байһан бүхы наг шэбхэ гаргагдаха байна.

Үбһэ хуряалгын эхилтэр колхозууд полинууд дээрээ эды шэнээн наг шэбхэ гаргаха уялга абаа: Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз — 4500 тонно, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз — 3900, Маленковой нэрэмжэтэ колхоз —4800, Ульяновай нэрэмжэтэ колхоз —1600, Калининай нэрэмжэтэ колхоз — 3200, «Красное Знамя» колхоз —2000 тонно.

Энэ хэмжээ-ябуулгануудаа дүүргэлтэ болгохын тула эдэ колхозуудай правленинүүд бригада, малажалай фермэ, гүүртэ ба отара бүхэндэ наг шэбхэ шэрэхэ даалгабари үгөө. Энэ хүдэлмэридэ хүнүүдые, мори унаа, транспорт таһалаа, хоорбонуудые бүтээлгэ эмхидхээ. Мүн энэ хүдэлмэридэ Кяхтын ба Погранична МТС-үүдэй механизаторнууд хабаадалсана. Мүнөө наг шэбхэ шэрэлгэ дээрэ 100 гаран хүн, 6 трактор ба 50 мори тэргэ хүдэлмэрилнэ.

Кяхтын МТС-эй механизаторнууд кукурузын ряд хоорондын газарай элдүүрилгые эхилхэһээ урид сүлөөтэй сагаа хэрэглэн, пропашной тракторнуудаараа наг шэбхэ шэрэлгэ эмхидхэжэ, колхозуудта ехэ туһаламжа хүргэнэ.

Аймагай колхозууд ба МТС-үүд намар-үбэлэй үедэ наг шэбхэ шэрэхэ ба хадагалха хэмжээ-ябуулганүүдые зохёогоо. Малай үбэлэйнгөө байрада орожо, наг шэбхын сугларжа эхилхэһээ хойшо малшад ба тусгаар табигдаһан колхознигууд эртээнһээ шэлэгдэһэн полинууд дээрэ наг шэбхэ шэрэжэ обоолхо байна. Малшадта наг шэбхэ шэрэһэнэйнь түлөө ажалта үдэр нэмэжэ түлэгдэхэ юм. Малай типовой байрануудай дэргэдэ наг шэбхэ хадагалха тусгаар хранилищинууд түхеэрэгдэхэ юм.

Аймагай колхозууд бултадаа зунай ба үбэлэй турша соо 50 мянга гаран тонно наг шэбхэ бэлэдхэхэ юм. Тиигэжэ эгээн багаар тоолобол энэ наг шэбхээр 1956—1957 онуудта ургаса абтаха, 3500 гектар газар үтэгжүүлэгдэхэ юм. Хэрбээ наукын ба түрүүшүүлэй дүй дуршэлые үргэнөөр хэрэглэн, нютагай үтэгжүүлгые минеральна үтэгжүүлгэтэй холибол, 10—15 мянган гектар газар үтэгжүүлэгдэхэ байна. Энээниие бэелүүлхын тула аймагай колхозууд 3 мянган тонно хүрэтэр суперфосфат абаха ушартай болоно. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз шэниисэ, кукуруза гэхэ мэтын үнэтэ культурануудые тариха 500 гектар газарые органо-минеральна холисоор үтэгжүүлхэ гэжэ шиидээ.

Аймагай колхозууд наг шэбхээр газараа үтэгжүүлхын хажуугаар шубуунай аргал, үнэһэ гэхэ мэтын нютагай үтэгжүүлгэ бэлэдхэлгэдэ анхаралаа ехээр хандуулха байна.

Манай колхозууд ба МТС-үүд уһалууриин системэ үргэдхэхэ, гол, горхон ба булагуудые һайнаар хэрэглэхэ талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэхэ ёһотой. 1954 оной намарһаа хойшо аймагай колхозууд уһалууриин канавануудые малтажа эхилээ. Хүдөө ажахын техникумэй туһаламжаар Кяхтын ба Погранична МТС-үүд, Калининай, Ленинэй, Маленковой нэрэмжэтэ колхозуудта 1500 гектар газар уһалха уһалууриин системэ баригдаа. Ерэхэ жэлдэ 8 мянган гектар газар уһалха Ехэ-Нугын гүрэнэй уһалууриин системэ баригдажа эхилхэнь. Тиимэһээ саашадаа нютагай үтэгжүүлгэ ба газар уһалалга хоёр тааралдуулан ябуулагдаха байна.

Манай колхозууд элһэлиг хүнгэн газартай. Тиимэһээ тэрэниие колхозно эрдэмтэ Т. С. Мальцевай аргаар элдүүрилжэ, структурыень һайжаруулха хэрэгтэй. Энэ талаар үнгэрэгшэ жэлдэ бүхы колхозуудта шахуу туршалга хэгдэһэн байха юм.

Газарайнгаа үрэжэлые дээшэлүүлхэ гэһэн колхознигууд, механизаторнууд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй эрмэлзэлгэ манай эндэхи эрхэ байдалда аргагүй ехэ удхашанартай байна. Тэрэ хадаа энэ ехэ хэрэгые аймагай партийна организациин зүгһөө бүхы хэмжээгээр дэмжэхые, тэрэниие бодомжотойгоор ба үргэн далайсатайгаар ябуулхые эринэ. Тиимэһээ КПСС-эй айкомой бюро аймагай колхозууд, МТС-үүдэй уялгые хаража үзөөд, тэрэниие бүрин дэмжэжэ, нютагай ба минеральна үтэгжүүлгэнүүдые шэрэхэ, хэрэглэхэ талаар колхозууд болон машинно-тракторна станцинуудай хоорондо социалистическэ мүрысөө бодото һайнаар эмхидхэхэ гэжэ шиидээ. Манай колхознигууд ба механизаторнууд хүршэ һууһан Кударын аймагай колхознигууд болон механизаторнуудые социалистическэ мүрысөөндэ уриба.

Абаһан уялгануудаа бодотоор бэелүүлхын түлөө колхознигуудай тэмсэлые толгойлхо гээшэ колхозууд болон МТС-үүдэй партийна организацинуудай, бүхыдөө аймагай партийна организациин шухалын шухала зорилго болоно.

Нютагай үтэгжүүлгэ һайнаар ба ехээр ашаглаха хүдэлмэридөө аймагай колхозууд болон МТС-үүд хэдэ хэдэн бэрхэшээлнүүдтэй ушарна. Тусхайлхада, полидо зөөгдэһэн наг шэбхые тараалга хадаа гараар хэгдэдэг тон хүшэр хүндэ хүдэлмэри мүн. Аймагай МТС-үүд мүнөө дээрээ наг шэбхэ тарааха тракторна машинануудгүй байна. Тиимэһээ Хүдөө ажахын министерство, «Сельхозснабай» республиканска конторо наг шэбхэ морёор тараадаг машинануудые республикадаа асарха, органо-минеральна холисо хэхын тула минеральна үтэгжүүлгэ саг соонь асарха, колхозуудта научна зүбшэл заабаряар туһалха бэзэ гэжэ найдагдаха байна.

А. МОДОГОЕВ, КПСС-эй Кяхтын айкомой секретарь.

Газараа наг шэбхээр үтэгжүүлээ һаа,

0	30 ТОННО

гектарһаа шэниисын иимэ ургаса абтаха

7-10 ЦЕНТНЕР	18-20 ЦЕНТНЕР

Газараа үрэжэл һайнтай болгохомнай

Хуурай уларилтай ба элһэлиг хүнгэн хүрьһэтэй газартай Кяхтын аймагай колхозууд хүдөө ажахын бүхы культурануудай бага ургаса абана. Тэрэ тоодо, манайшье Сталинай нэрэмжэтэ колхоз жэл бүри түсэбөөр хараалагдаһанһаа бага ургаса абадаг байна. Тиимэһээ хүдөө ажахын бүхы культурануудай ургасые саашадаа дээшэлүүлхэ асуудал шангаар табигдаха болоо.

Энэ ехэ зорилгые бэелүүлхын тула манай эндэхи эрхэ байдалда һайн арга бии: полевой хүдэлмэринүүдые агротехническэ һайн шанартайгаар үнгэргэхэһөө гадна, таряанайнгаа газарта нютагай үтэгжүүлгэ гаргажа, зүбөөр үтэгжүүлжэ, хүрьһэнэй үрэжэлые дээшэлүүлхэ хэрэгтэй.

Энэ зорилгоор манай артелиин гэшүүд малай бүхы фермэнүүдтэ сугларһан бүхы хуушан наг шэбхые хэрэглэхэ гэжэ шиидээ. Зүгөөр, энээнһээ урда жэлнүүдтэ наг шэбхэ имагтал үбэлэй үедэ шэрэгдэдэг байгаа. Харин энээнһээ хойшодоо наг шэбхын сугларха зэргээр түхэреэн жэл соогоо шэрэжэ байха гэжэ шиидээбди. Хэрбээ урда жэлнүүдтэ малай байрануудта ойрын газарнууд үтэгжүүлэгдэдэг байгаа һаа, энээнһээ хойшо илангаяа үрэжэл багатай болоһон холын полинууд дээрэ наг шэбхэ гаргагдахань.

Энээнэй урда тээ Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо хүдөө ажахын культурануудые хубаарилан тарилгые түсэблэлгэдэ ехэ алдуунууд гарадаг, культурануудые ээлжээлүүлэн тариха гурим сахигдадаггүй байһан юм. Гадна, тэжээлэй культуранууд колхозой центральна буусада ойро таригдадаг байгаа. Жэшээлхэдэ, Ехэ-Нуга гэжэ газарай 150 гектар талмайда найман жэлэй турша соо хододоо зелёнко таригдадаг байба. Энэ юун дээрэһээ болодог байгааб гэхэдэ, тэжээл шэрэхэдэ дүтыень гэхэ гү, мүнөөдэрэйхеэ хараад лэ, хожомойхи тухайгаа оройдоо бодонгүй, нэгэ культурые нэгэл газарта трижал байдаг байба. Тэрэнэй эсэстэ энэ участогай хүрьһэн үрэжэлөө тон ехээр гээһэн байжа, мүнөө жэлдэ пар болгогдоп хахалагдаха ба аяар 2000 тонно наг шэбхээр үтэгжүүлэгдэхэ ушартай болоод байна.

Зунай үедэ поли дээрэ наг шэбхэ гаргахадаа, мүн тэрэниие зүбөөр хэрэглэхэ аргатай болохо байнабди. Мүнөө наг шэбхэ пар дээрэ гаргагдажа, тус бүридөө 20—25 тонно хэмжээтэйгээр обоологдожо байна. Тиигээд хожомоо парые хоёрдохёо хахалхын урда тээ тэрэ үдэртөө тараагдаха юм. Наг шэбхые иигэжэ обоолон хадагалһанай ба хэрэглэһэнэй ашаар тэрэнэй тэжээлэй бодосуудые заалшье гээхэгүй, гүйсэд ашаглаха болонобди.

Манай колхозой правлени хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэй хамтадаа наг шэбхэ шэрэхэ түсэб зохёогоо. Тэрээн соогоо наг шэбхые хаанаһаа, ямар культура тариха газарта, ямар хэмжээтэйгээр шэрэхэ тухай, хүрьһэндэ оруулха арга, болзор, нормо тухай дэлгэрэнгыгээр бэшэгдэнхэй. Участогууд жэл бүри ээлжээлүүлэн үтэгжүүлэгдэхэ юм. Тэрэнэй ашаар таряанай бүхы талмайн үрэжэлые даамайгаар жэлһээ жэлдэ дээшэлүүлхэ аргатай болохо байнабди.

Нютагай үтэгжүүлгэ хэрэглэхын хажуугаар манай колхоз мүнөө жэлдэ 200 тонно шахуу минеральна үтэгжүүлгэнүүдые худалдажа абаха юм. Минеральна үтэгжүүлгэнүүдые нютагай үтэгжүүлгэтэй холижо, газараа үтэгжүүлээд, агротехническэ заабариин ёһоор элдүүрилбэл, илангаяа ашагтай туһатай байха, хүрьһэнэй структура һайжарха.

Мүнөө жэлдэ манай колхоз 400 гектар таряанай газар һайнаар үтэгжүүлхэ гэжэ хараалаа. Энэ хүдэлмэриие бэелүүлхэдээ бидэнэр ерэхэ жэлдэ хүдөө ажахын культурануудай ургасые эрид дээшэлүүлжэ, 2000 шахуу центнер ургаса нэмэжэ абаха болонобди.

Үтэгжүүлгэ уһалалга хоёрые тааралдуулан хэрэглэхэдэ илангаяа ехэ ургаса абтадаг. Ойрын жэлнүүдтэ Сүхэ мүрэнһөө гүрэнэй уһалууриин системэ баригдажа, колхозоймнай 1000 гаран гектар таряанай, сабшалангай ба бэлшээриин газар уһалагдадаг болохо юм.

Газар үтэгжүүлгэ хадаа ургасые ехэдхэхэ шухалын шухала резерв мүн болоно. Энэ хадаа бүхы колхозуудай хойшолуулашагүй ехэ зорилго мүн. Тэрэниие бодотоор бэелүүлхын тула хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд нилээд ехэ хүсэл оролдологоёо гаргаха ёһотой. Хамаг бүхы гаргашануудынай хэзээнье хэдэн дахин үлүүгээр харюулагдаха гэжэ тэдэнэр һайн мэдэнэ.

А. Игумнов, Кяхтын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой агроном.

Наг шэбхэ шэрэлгые иигэжэ эмхидхээбди

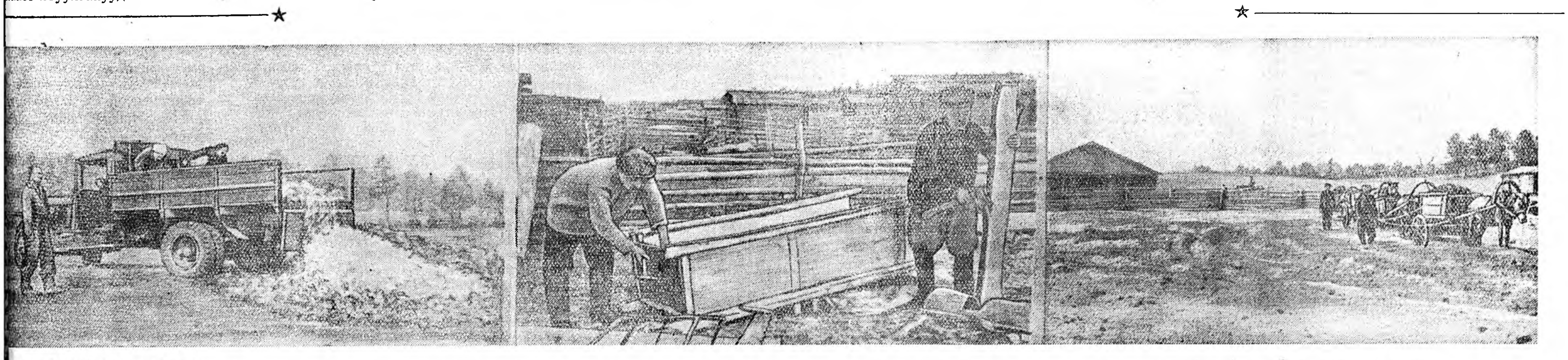
Сталинай нэрэмжэтэ колхозой таряанажалай бригадын бригадир Д. Н. Цоктоевой хөөрөөнһөө

Би 1942 онһоо хойшо таряанажалай бригадын бригадираар хүдэлмэрилжэ байнаб. Теэд энэ үнгэрэгшэ жэлнүүдэй туршада тиимэ гайхалтай үндэр ургаса хуряаһанаа һананагүйб. Бидэнэр газарнай муу, элһэлиг хүрьһэтэй, үрэжэлгүй гэжэ һанаһанаа һанаад лэ бага ургасадаа дадашанхай байна гээшэбди. Газарайнгаа үрэжэлые дээшэлүүлхын түлөө энэ гэжэ хэлэхээр хэжэрхиһэн юумэмнай үгы шахуу гэхэдэ болохо. Газарнай уһалууриин бэшэ байхаһаа гадна, агротехническэ заабариин ёһоор хүсэд һайнаар элдүүрилэгдэдэггүй байгаа. Наг шэбхэ, үнэһэн, шубуунай аргал гэхэ мэтын тон һайн аад, оройдоо газаамнай хэбтэһэн нютагай үтэгжүүлгэнүүд хүсэд хэрэглэгдэдэггүй гэхэ гү, али хэрэгтэй юумэ гээшэ гэжэ тэрэ оройдоо һанагдадаггүй байгаа һэн.

Энээнһээ хойшодоо иимэ гээгдэнги байдалые усадхаха гэжэ июниин 1-дэ боложо үнгэрһэн правлениин ба колхозно эдэбхитэдэй заседани дээрэ, тиигээд һүүлээрнь колхознигуудай хамтын суглаан дээрэ хэлсэһэн байнабди. Наг шэбхэ шэрэлгэ тушаа манай агроном Алексей Александрович Игумновай табиһан түсэб эндэ сүм баталагдаа. Саашадаа наг шэбхые 3—4 километртэ байһан, урда тээнь оройдоо үтэгжүүлэгдээгүй, холын участогуудта шэрэхэ, энэ хүдэлмэриие түхэреэн жэл соо ябуулха гэжэ шиидхэгдээ һэн. Наг шэбхэ шэрэхэ тусхай бригада эмхидхэхэ, нэгэ трактор табиха, мүн энэ хэрэгтэ малшадые хабаадуулха гэжэ хэлсэгдэһэн байгаа. Тэрэшэлэн 10 шэнэ хоорбо хэхэ гэлсээ һэмди.

Энэ шиидхэбэрээ бодотоор бэелүүлжэ эхилээбди. Мүнөө 5 хүн 10 морёор шэбхэ шэрэжэ байна. Гадна, нэгэ трактор энэ хүдэлмэридэ табигдаа. Тэрээндэ 10 хүн хүдэлмэрилнэ. Үбгэн колхознигууд Цыренжапов, Юматаров ба Санампилов шэнэ хоорбонуудые хээ. Саашадаа наг шэбхэ шэрэхэ хүдэлмэри улам үргэдхэгдэхэ юм. Нүхэр Ринчиновэй даадаг комплексно бригада наг шэбхэ шэрэлгэдэ мүн лэ хэдэн мори унаа гаргаха байна. Иигэжэ, манай колхоз парай хоёрлогдохоһоо урид 400 га пар дээрэ 3900 тонно, үбһэ сабшалгын эхилхэһээ урид 160 га сабшалан дээрэ үтэг хэхын тула 1650 тонно наг шэбхэ зөөжэ дүүргэхэ гэжэ шиидээ. Түбхын түрүүн 1956 ондо кукуруза тариха Дабхар-Үбэр, Ехэ-Нуга, Анхолюн гэжэ участогуудта наг шэбхэ шэрэгдэхэ байна. Гадна, мүнөө жэлдэ Хырсута, Ехэ-Нуга гэжэ газарта таригдаһан кукурузада, Ехэ-Нугада таригдаһан овощьдо нютагай ба минеральна үтэгжүүлгэнүүдээр нэмэлтэ тэжээл оруулагдаха юм. Мүн ерэхэ жэлдэ шэниисэ тариха Ехэ-Нуга, Байса, Ехэ-Хүл гэжэ участогуудай пар наг шэбхээр, нютагай ба минеральна үтэгжүүлгын холисоор үтэгжүүлэгдэхэ байна.

Бүхы газараа үтэгжүүлхэдээ бидэнэр таряанай ба тэжээлэй культурануудай үндэр ургаса абадаг боложо, малдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулха, малажалһаа ашаг шэмэ ехээр абаха гэһэн партиин ЦК-гэй январска Пленумэй даалгабариие дүүргэхэ байнабди.

УРАГ ДЭЭРЭ: Кяхтын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз газараа үрэжэл һайнтай болгохын зорилгоор минеральна үтэгжүүлгэ ехээр хэрэглэжэ, нютагай үтэгжүүлгэ шэрэжэ ба наг шэбхэ зөөхэ хоорбонуудые хэжэ эхилээ.

Б. Мунгоновой фото.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

Гүрэнүүдэй эбтэйгээр ажаһуулгын агууехэ бодол

«Юманите» гэжэ французска газетэ июниин 7-ной үдэрые «Эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй агууехэ үдэр» гэжэ нэрлэбэ: энэ үдэр Индиин Республикын премьер-министр Д. Неру Москва ерэһэн ба Германска федеральна республикын правительствода Советскэ правительствын эльгээһэн ното толилогдоһон байна. Эдэ событинууд уласхоорондын түгшүүрилые һулаpуулгада ба эб найрамдалай хэрэгтэ зорюулагдана, политическэ, олониитын элдэб янзын системэтэй гүрэнүүдэй эбтэйгээр ажаһууха бодолой амжалтын гэршэ болоно гэжэ «Юманите» тэмдэглэнэ.

Советскэ Союзай ба Индиин арадуудай хоорондохи хани барисаан олон зуун жэлэй заншалтай юм. Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин илаһанай һүүлээр, колониальна дарлалтаһаа Индиин сүлөөлэгдэһэнэй һүүлээр энэ хани барисаан бэхижэһэн, үргэн болоһон байна. Дарлалтаһаа сүлөөлэгдэхын түлөө арадуудай тэмсэлэй шэнэ саг үеын эхин болоһон Октябриин илалтые индийскэ арад амаршалаа. Советскэ революци хүн түрэлтэнэй общественные урагшаань шилээд ехээр дабшуулһан ба унтарааха аргагүй хурса гэрэлтэ дүлэ бадаруулһан юм гэжэ Д. Неру «Индиие анхан ололго» гэһэн ном соогоо бэшэнэ. Ород ба хитад арадуудтай хамтадаа олон миллионно индийскэ арад хүн түрэлтэнэй түүхэдэ элитэ ехэ үүргэ дүүргэхэ юм гэжэ В. И. Ленин тэмдэглээ һэн.

Бүхы арадуудтай эбтэйгээр ба хани барисаатайгаар ажаһууха гэһэн агууехэ хоёр гүрэнэй эрмэлзэлгэ, эб найрамдалые бэхижүүлхын түлөө, уласхоорондын арсалдаата асуудалнуудые үгэеэ ойлголсожо шиидхэхын түлөө хамтын тэмсэл хадаа советско-индийскэ хани барисаанай бата бэхи үндэһэ һуури болоно.

Индиин гадаадын политикые һайшаажа байхадаа, советскэ хүнүүд хадаа колониальна дарлалтын хойшолонгуудые усадхахын, өөрынгөө бэеэ даанхай хүгжэлтын экономическа бата бэхи үндэһэ һуури байгуулхын тулада орон дотороо индийскэ правительствын ябуулдаг хэмжээ-ябуулгануудта талархалтайгаар хандана. Экономикын талаар, мүн культурын талаар Советскэ Союзай болон Индиин хоорондо хани харилсаатай байһаниинь хэн хэндээ ашагтай байха ба хоёр ороной арадуудай аша туһада зорюулагдаха болоно.

Советскэ Союзда премьер-министр Неругэй ошолгые Индиин олониитэ халуунаар һайшаана. Индийскэ газетэнүүд Неругэй айлшалан ошолгые «эб найрамдалай мисси» гэжэ нэрлэнэ. «Амрита Базар Патрика» гэжэ газетэ ингэжэ бэшэнэ: «Премьер-министрын ошолго Индиин ба Россин хоорондо бүри ехээр харилсан ойлголсолгодо, улам нягта хани барисаанда ба үрэ схэтэй харилсан ажаллалгада хүргэхэ юм». «Неругэй ошолго хоёр зорилготой байха юм: тэрэ хадаа ажабайдалай олон һалбаринуудай талаар ондо ондоо замаар хүгжэдэг байгаашье һаань, Инди Советскэ Союз хоёрые дүтэ болгохо, хоёрдохёор—түгшүүрилые хаа хаанагүй һулаpуулгада туһалха юм» гэжэ «Хинду Станстандард» газетэ тоолоно.

Советскэ Союзда Неругэй ошохын хажуугаар, Германска федеральна республикын правительствода СССР-эй правительствын эльгээһэн ното бүхы дэлхэй дээрэ хүнүүдэй эгээн ехэ анхарал татана. Тус ното «дэлбэржэ байһан бомбо» шэнгеэр харагдаа, «ехэ һонирхолтой», «гэнтэ хэгдэһэн» байгаа гэжэ байжа буржуазна хэблэлэй олохон органууд бэшэбэ. Советскэ Союз Баруун Германи хоёрые урда урдаһаань эсэргүү болгон табиха гэжэ түсэбөө зохёодог баруунай столицануудай тодорхой бүлэгүүдые советскэ дипломатиин энэ алхамай тэбдүүлһэнээр бодожо үзэхэдэ лэ иимэ үгэнүүд үнэн байна. Гэхэ зуура, Советскэ Союзай ба Германска федеральна республикын хоорондохи харилсаануудые таатай зохид болгохо тухай ното соохи дурадхалнууд хадаа социально-политическэ элдэб янзын системэтэй гүрэнүүдэй эбтэйгээр ажаһууха талаар Советскэ Союзай ябуулдаг политикын эрид шууд байһаниие гэршэлнэ.

Баруун гүрэнүүдэй тусхай бүлэг этгээдүүд советскэ ното тушаа зүрилдөө гаргана, ехэ һаад түбэгтэй дайралдана. Советско-германска харилсаануудые таатай зохид болгохо арга боломжотой байһан тушаа һанаагаа зобоногүйб, Аденауэр баруун зүгэй талада үлэхэ байха гэжэ этигэнэб гээд США-гэй президент Эйзенхауэр прес-конференци дээрэ мэдүүлбэ. Советскэ нотодо Вашингтоной тусхай этгээдүүдэй яажа хандаһан тухай хэлэхэ зуураа, Ассошиэйтед Пресс агентство ондоо һанал баримтална: «Москвада баруунгерманска канцлер Аденауэрэй өөрөө ошожо магадгүй байһаниинь эндэ (тайлбарилан хэлэхэдэ, Вашингтондо—**С. И.**) ехэ хүхюунээр угтагдахагүй юм». Иимэ баримта мүн лэ анхарал хандуулна: Баруун Германида «бэеэ даанхай байдал олгогдоо» гэжэ эгээн ехээр хашхаралдажа байһан баруунай буржуазна хэблэлэй органууд мүнөө болоходо Германска федеральна республикын правительство «баруунай гурбан гүрэнэй зүбшөөлгүйгөөр юушье шиидхэжэ шадахагүй юм» гэжэ мэдүүлнэ. Гэхэтэй хамта, Германска федеральна республикые баруун зүгһөө «таһалха» ябадалда Советскэ Союзай ното зорюулагдана гэжэ буржуазна олохон газетэнүүд баталан бэшэнэ.

СССР-эй ба Баруун Германиин хоорондо таатай зохид харилсаа тогтоолго хоёр оронуудта али аляанդань ашагтай байха, гадаадын гүрэнүүдһээ Германска федеральна республикын дулдыданги байдалые усадхалгада хүргэхэ юм. Тиин энээнһээ баруунай тодорхой бүлэг этгээдүүдэй айн һүрдэжэ байһаниинь эдэ бүхы мэдүүлгэнүүд соо харагдана. СССР-эй ба Баруун Германиин хоорондохи харилсаануудые таатай зохид болгоһоной шалтагаанаар бии боложо магадгүй хойшолонгуудые «Стокгольмс Тиднинген» гэжэ шведскэ газетын сэгнэһэн ябадал энээнтэй дашарамдуулан шилээд һонирхолтой байна. «Германиин ба коммунистическэ хүсэн түгэлдэр хоёр гүрэнэй (Советскэ Союзай ба Хитадай) хоорондо түргэнөөр үргэдхэгдэжэ байгаа худалдаа наймаанай андалдан абалсалга хадаа хоёр ороной интересүүдтэ эгээн ехээр харюусаха байгаа,—гэжэ «Стоктольмс Тиднинген» бэшэнэ.—Эд бараа ехээр худалдалга хангажа шадаха баян клиентнүүдэй байгаа һаань, баруунгерманска томо промышленность идеологическа ямаршье һанамжые анхаралдаа абахагүй юм».

Советскэ Союзай ното германска арадай элдэб янзын олон бүлэгүүдэй дунда ойлгосотой байгаа. Манай парти хоёр эрилтэ табина: нэгэдэхеэр, федеральна канцлер Москвагай уряалые һайшаан абаха ёһотой; хоёрдохёор, Москвадахи хэлсээнэй зүблэхэ зүйлнүүдэй түрүүшын пункт Германиие нэгэдүүлхэ тухай асуудал болохо ёһотой гэжэ Германиин социал-демократическа партиин түрүүлэгшэ Олленхауэр мэдүүлбэ. Правительственна коалицида ородог баруунгерманска бүхы партинууд Советскэ правительствын уряалые канцлер Аденауэрэй абахыень дурадхана. Германиин Коммунистическэ партиин правлени мэдүүлгэ толилоо. Советскэ Союзтай харилсаагаа таатай зохид болголго германска арадай диилэнхи олонхидой эгээн шухала эрилтэнүүдтэ харюусана гэжэ тэрээн соогоо тэмдэглэнэ. СССР-эй ба Германска федеральна республикын хоорондо таатай зохид харилсаа тогтоолго хадаа өөһэдынгөө национальна һанал эрмэлзэлгэ бэелүүлхэ зам дээрэхи алхам мүн гээшэ гэжэ немецкэ арад харана.

Олониитын ба политическэ элдэб янзын системэтэй гүрэнүүдэй эбтэйгээр ажаһуулгын агууехэ бодолые бүхы дэлхэй дээрэ улам олон хүнүүд дэмжэдэг боложо байна.

Англида забастовкын хүдэлөөн болоно

Английска парламентын сесси болзорһоо табан үдэр урид, июниин 9-дэ нээгдэбэ. Энэнь Англида болоһон забастовкын хүдэлөөнэй далайсаар үүдхэтдээ, тэрэнэй шалтагаанаар правительство орон соо онсо байдал бии болгоо гэжэ хэблэл шоунгүй бэшэнэ. Парламент онсо байдалай бии болгогдоһониие һайшааха ба забастовконуудтай холбоотой бусад асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ юм.

Энэ оной майн 28-най һүни, тайлбарилан хэлэхэдэ, парламентска һунгалтын үедэ консервативна парти олонхи голос абаа гэжэ мэдээжэ болоһоной үглөөдэртэнь, паровозно 70 мянган машинистнууд ба кочегарнууд хүдэлмэреэ зогсообо. Энэнь английска түмэр замууд дээрэхи бүхы машинистнууд ба кочегарнуудай табанай дүрбэн хубинь болоно. Забастовко хэгшэд салин хүлһэ дээшэлүүлхые эринэ. Английска томо портнуудай 20 мянган докернууд бүри урид хүдэлмэреэ зогсооһон байгаа.

Өөһэдынгөө эрхэнүүдэй түлөө Англиин хүдэлмэришэнэй тэмсэлэй улам шангадаһан тухай эдэ стачканууд дахин һануулба. Гансахан энэ оной түрүүшын гурбан һарын туршада Англида 600 шахуу забастовко боложо, тэдээндэ 140 мянган хүн хабаадаа. Түмэр замай транспорт дээрэ болоһон забастовкотой дашарамдуулан, английска газетэнүүд хадаа орон соо стачкын тэмсэл 1926 онһоо хойшо түрүүшынхеэ иимэ ехэ далайсатай байгаа гэжэ бэшэбэ.

Хүдэлмэридөө бусажа ошохыень түмэрзамшадые идхажа, баруунай профсоюзна ударидагшад забастовко дэмжэхэеэ арсаба. Гэбэшье, забастовко хэгшэдэй эрид зоригтой байһан ушарһаа, тред-юнионуудай британска конгрессэй ударидагшад хоёр талаһаа буулта хэхэ түсэб зохёохо баатай болоо. Тэрэнь ямар удхатайб гэхэдэ, забастовко хэгшэд өөһэдынгөө эгээн бага эрилтэнүүдые табиха, харин бусад эрилтэнүүдынь хожом зүбшэн хэлсэгдэхэ гэһэн болоно. Хүдэлмэридөө бусаагүй сагтань, забастовкодо хабаадагшадтай хэлсээ хэхэеэ анхандаа арсажа байһан правительство забастовко зогсоохын урда тээ даб дээрэ хэлсээ хэхые зүбшөөхэ баатай болоо.

Англиин шэнэ парламент ба Иденэй правительство мүнөө үедэ Англиин үзэжэ байһан экономическа бэрхэшээлнүүдһээ уламжалан гараһан ехэ хүндэ асуудалнуудтай тохёолдохо юм гэжэ Англиин ажалшадай забастовкын тэмсэл гэршэлнэ. Һунгуулиин урда тээхи тэмсэлэй үедэ консервативна парти хадаа, тэрэнэй правлени Англида «һалбаран хүгжэлтэ» асараа гэжэ һунгагшадые этигүүлхые оролдоһон юм. Бодото дээрээ байдал консерваторнуудай харуулһан шэнги гоё һайхан байгаагүй.

Тусхай мэдээнүүд юун тухай гэршэлнэб гэхэдэ, английска промышленностьда һүүлэй жэлнүүдэй турша соо үйлэдбэриин хэмжээн хубилаагүй, тиихэдэ зарим һалбаринуудта, нэн түрүүн текстильнэ, модо буйлуулгын ба судна барилгын промышленностьда хороогдохо тэмдэг ехээр үзэгдэжэ байна. Англиин мүнгэн һангай байдал ехээр һайжаруулагдаха ёһотой юм. Мүнөө алтанай запас 1951 оной хэмжээнһээ 1200 миллион доллароор доошоо оронхой. Энэ жэлдэ Англи өөрынгөө түлэбэриин балансые 1951 онһоо хойшо түрүүшынхеэ дефицидтэй тааралдуулба. 1955—1956 онуудай финансова жэлдэ английска бюджет 436 миллион фунт стерлингээр дефицидтэй тааралдаа.

Англида юумэнэй сэнгүүд саг үргэлжэ ургана. Һүүлэй гурбан жэлдэ эдеэ хоолой сэнгүүд 19 процентээр, гэр байрын түлэбэри—13,5 процентээр, коммунальна туһаламжа—15 процентээр дээшэлбэ. Юумэнэй сэнгүүдэй ургалтаһаа ехээр гээгдэжэ ябаа салин хүлһые дээшэлүүлхэ гэһэн эрилтэнүүд хадаа английска олон миллион ажалшадай эрилтэнүүд болобо.

Английска экономикотой тохёолдоһон бэрхэшээлнүүд болбол «хүсэнэй хараа бодолтой» политикын, яаралтайгаар зэбсэгжэлгын сэхэ хойшолон, мүн социалистическэ лагериин оронуудтай худалдаа наймаа хэхэ ябадалһаа арсаха политикын үрэ мүн.

Өөһэдынгөө эрхэнүүдые хамгаалхын түлөө тэмсэхэдээ, английска ажалшад хадаа Англиин национальна интересүүдтэ хоро хүргэдэг энэ политикые буруушаан шүүмжэлнэ.

С. ИВАНОВ.

Французска Коммунистическэ партиин политбюрогой тогтоол

ПАРИЖ, июниин 11. (ТАСС). Французска Коммунистическэ партиин политбюрогой тогтоолые «Юманите» газетэ толилбо. Уласхоорондын түгшүүрилые һулаpуулгада зорюулагдаһан Советскэ правительствын шэнэ хэмжээ-ябуулгануудай угаа ехэ удхашанартай байһаниинь энэ тогтоол сооһь тэмдэглэгдэнэ. Германска федеральна республикын правительствода Советскэ правительствын эльгээһэн ното соохи дурадхалнууд Европодо эб найрамдалые бэхижүүлхэ шухала хэмжээ мүн гэжэ политбюро сэгнэнэ.

«Германска демократическа Гүрэнэй нэгэдэлые һэргээлгэ, Германиин суверенитет ба бэеэ даанхай байдалые, Германитай хүршэ зэргэлээд байдаг оронуудай аюулгүй байдалые хангагша эбэй договор баталалга хадаа эб найрамдалые сахилгада шилээд ехээр туһалха, мүн Европодо аюулгүй байдал хамтаараа хангалгые бэелүүлхэ таатай зохид арга нүхэсэл байгуулха һэн» гэжэ тогтоол сооһь хэлэгдэнэ.

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ зорилгоор, СССР-эй, Хитадай Арадай Республикын ба социалистическэ лагериин бусад оронуудай хэһэн алхамууд тушаа гүн ехэ ханалтатай байһанаа мэдүүлжэ, политбюро эб найрамдал хамгаалхын түлөө тэмсэлээ улам үргэдхэхэ, атомна дай бэлэдхэлгэдэ эсэргүү Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй хандалгада гар табюулха кампани шангадхаха гэжэ бүхы коммунистнуудые, коммунистическэ партиин бүхы организацинуудые уряална. «Атомна зэбсэг хорихо тухай, германска асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ тухай ерээдүйн уласхоорондын хэлсээнүүдэй амжалта хангахын тула французскэ арадай интересүүдтэ таарамжатай, хэнһээшье дулдыдахагүй хараа бодолые французска правительствын баримталхыень эдэбхитэйгээр туйлаха гэжэ олониитые уряалха гээшэ коммунистнуудай уялга мүн» гэжэ политбюро тэмдэглэнэ.

Сигемицу гэгшын мэдүүлгэ

ПЕКИН, июниин 11. (ТАСС). Токийска радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр советнигүүдэй палатада Японии гадаадын хэрэгүүдэй министр Сигемицу асуудалда харюусаха зуураа, хэрбээ Японие атомна бомбо хадагалха база болгохо дуратай байһан тухайгаа США-гэй мэдүүлээ һаань, японско правительство дары арсаха юм гэжэ хэлэбэ.

Мүнөө Японии территори дээрэ атомна бомбонууд байхагүй гэжэ Сигемицу баталан хэлэбэ.

США-гэй, Англиин ба Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдтэй Аденауэр уулзахаяа байна

ВАШИНГТОН, июниин 11. (ТАСС). Гүрэнэй секретарь Даллес США-гэй, Англиин ба Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдтэй июниин 17-до Нью-Йоркдо уулзаха гэжэ канцлер Аденауэрые урина. Аденауэр энэ уряалыень хүлеэн абаба гэжэ США-гэй гүрэнэй департаментын түлөөлэгшэ үсэгэлдэр пресс-конференци дээрэ мэдүүлбэ.

Баруунгерманска бундесрат һайн дуратан тухай хуулиин проектые буруушааба

БЕРЛИН, июниин 11. (ТАСС). Баруунгерманска газетэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, федеральна республикын бундесрат (парламентын дээдэ палата) һайн дуратан тухай правительствын табиһан проектые үсэгэлдэр нэгэн һаналтайгаар буруушааба. Парламентска забһарлалгын эхилхын урда тээ, тайлбарилан хэлэхэдэ, июлиин 15-һаа нааша бундестагта баталан абхуулхын тула үнгэрһэн һарын эсэстэ бундесрадай үзэмжэдэ энэ хуулиин проектые правительство табиһан юм.

Энэ хуулиин проект парижска хэлсээнүүдэй ёһоор түрүүшын сэрэгүүдые бии болголго хангаха зорилготой байна.

«Энэ хуулиин проект эрхын талаар үндэһэ баримта дутуутай байна» гэһэн шалтагаанаар һайн дуратан тухай хуулиин проектые бундесрат буруушаагаа гэжэ газетэнүүд заана.

Социал-демократическа оппозициин удамаршад правительствын табиһан «һайн дуратан тухай хуулиин» проектые буруушаана, илангаяа дүрбэн гүрэнэй хоорондо болохоёо байгаа хэлсээндэ германска асуудалые шиидхэхэ замда үшөө нэгэ һаад болоно гэжэ тоолоно.

Һүүлэй саг хүрэтэр баруунгерманска политическэ бүлэгүүд энэ хуулиин проектые бундесрадай баталан абаха тушаа һэжэглээгүй байгаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Камерундахи байдал

ПАРИЖ, июниин 11. (ТАСС). Һүүлэй неделидэ Камерунда (Экваториальна Африкада Франциин харгалзадаг территори) полициин ба нютагай негр хүн зоной хоорондо хюдалдаан болоһониинь мэдээжэ. Камерунай столица — Яунда, мүн Дуала, Лума ба бусад городуудта илангаяа хүндэ байдалтай болобо. Полици демонстрантнуудые буудаа. Франс Пресс агентствын мүнөөдэр мэдээсэһэнэй ёһоор, эдэ байлдаануудай үедэ 26 хүн алагдаһан ба 188 хүн шархатаһан байна.

Оронойнгоо бэеэ даанхай байдалай түлөө, британска ба французска Камеруние нэгэдүүлхын түлөө тэмсэжэ байһан камерунецуудые французска колониальна засагаархидай хашажа, мүшхэжэ байһан тухай мэдээсэлнүүд парижска газетэнүүдтэ толилогдоно. Камерундахи байдал тухай тодорхойгоор мэдэжэ абахын аргагүй юм, ушарынь колониальна засагаархид нарин шанга цензура тогтоогоо гэжэ газетэнүүд тэмдэглэнэ.

«Юманите» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, национальна суглаанай депутат коммунист Шарль Бенуа Камерунда ямар политика ябуулжа, хэһээлтэ мүрдэлгын ямар хэмжээ абажа байһан тухайдань правительствоһаа асууха һанаатай байнаб гэжэ мэдүүлбэ.

Индонезиин ба КНР-эй хоорондо худалдаа наймаа үргэдхэхын түлөө

ДЖАКАРТА, июниин 11. (ТАСС). Индонезиин олониитэ ба худалдаа наймаашад КНР-тэй Индонезиин худалдаа наймаа үргэдхэхэ гэжэ һаналаа мэдүүлнэ. КНР-эй ба Индонезиин хоорондо худалдаа наймаанай шэнэ хэлсээ баталхаяа байһан тухай Антара агентство мэдээсэнэ. Үнгэрһэн жэлдэ 6 миллион фунт стерлинг хэмжээтэйгээр худалдаа наймаа хэхэ гэжэ хэлсээгээр хараалагдаһан байгаа һаа, энэ жэлдэ Индонези КНР хоёр 20 миллион фунт стерлинг хэмжээтэйгээр договор баталхые хараална.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Ассамблейн делегадуудтай уулзалга

Июниин 12-то, үдэрэй 5 часа Улан-Удын түмэр замай станци дээрэ хүн зон олоороо сугларанхай байба. Эндэ республикын ажалшад, уранзохёолшод, научна хүдэлмэрилэгшэдэй түлөөлэгшэд, студентнэр, пионернүүд баглаа сэсэг барихай поездын ерэхые хүлеэнэ...

Хитадай Арадай Республикын, Вьетнамай Демократическа Республикын, Японии, Шэнэ Зеландиин, Кхмера, Патет-Лао гэжэ оронуудһаа Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Ассамблейдэ хабаадалсахаар Хельсинки ошожо ябаһан делегадуудые манай республикын түлөөлэгшэд уггажа, халуунаар амаршалба.

Бурят-Монголой уранзохёолшодой зүгһөө уранзохёолшодой Союзай правлениин түрүүлэгшэ Н. Г. Балдано, научна хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө филологическа наукануудай кандидат Ц. Б. Цыдендамбаев амаршалгын үгэнүүдые хэлээ. Делегадуудай зүгһөө Хитадай Арадай Республикын, Вьетнамай Демократическа Республикын, Японии, Шэнэ Зеландиин түлөөлэгшэд амаршалгын үгэнүүдые хэлэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Ассамблейн делегадууд Улан-Удын ажалшадтай хөөрэлдэжэ байна.

Ф. Моренецын фото.

Манай театр—Хабаровскада

Гүрэнэй Бурят-Монголой Ленинэй орденто оперо ба баледэй театрын коллектив Хабаровск городто хүрэжэ ерэбэ. Городой ажалшад манай театрын артистнарые ехэ баяртайгаар угтаа.

Артистнарай вокзал дээрэ буухада «Түмэр тэргэ» гэжэ бурят арадай дуунай аялга иргуу һайханаар зэдэлжэ байба.

Энэ хадаа манай олонационально социалистическэ гүрэнэй хүн зоной аха дүүгэй бата бэхи хани барисаае үшөө дахин лаблана,—гэжэ артист Маторин бэшэнэ.

Хабаровск город манай ороной промышленна ба культурна томохон центрнүүдэй нэгэниинь болоно. Манай театрын коллектив М. Глинкын «Иван Сусанин» гэжэ зүжэг городой ажалшадта харуулба. Зүжэг харуулхаһаа урид СССР-эй арадай артист, Сталинска шангай лауреат Г. Ц. Цыдынжапов амаршалгын үгэ хэлэ...

Энэ оперын гол роль наада... БМАССР-эй арадай артист Лха...ран Линховоин Иван Сусанин... арние шадамар бэрхээр дуулажа, х... рагшадай һайшаалда хүртөө. Зүж... гэй хоёрдохи үйлэдэ РСФСР-эй г... бьяата артистка Лариса Сахьянов... гай гарахада харагшад тэрэниие н... рьемэ альга ташалгаар угтаһан ба... на.

— Гүрэнэй Бурят-Монголой Ле... нэй орденто оперо ба баледэй те... рын коллектив манай хизаар хө... дохёо ерэбэ. Энэ жэлдэ театр... коллективэй дунда Ленинград... консерватори дүүргэһэн залуу, б... лигтэй артистнар олон,—гэжэ «Ти... океанская звезда» газетэ бэшэнэ.

М. Николаев.

Мэргэн буудагшадай мүрысөөн

ДОСААФ-эй республиканска комитет мэргэн буудалгаар командна ба өөһэд хоорондын түрүү һуури эзэлхын түлөө республиканска мүрысөө үнгэргэбэ. Мүрысөөндэ суглуулагдамал 10 командануд, хамта 80 мэргэн буудагшад хабаадалсаһан байна.

Мүрысөөнэй дүнгүүдэй ёһоор Улан-Удын Городской районой суглуулагдамал команда түрүү һуури эзэлээ. Гурбадахи һуурие зооветинститудай команда эзэлээ.

Өөһэд хоорондын мүрысөөндэ Хайдуров малокалиберна винтовкоор буудаад, түрүү һуури эзэлээ. Энэ нүхэр тудажа болохоор 600 с... коһоо 486 очко абаһан байна. П... толедээр буудагшадай дундаһаа ... дажа болохоор 100 очкоһоо 88 о... абаһан хоёрдохи разрядай мэр... буудагша Пастухов түрүү зэргэдэ ...раа. Мэргэн буудагшадай мэргэж... шадабариинь урда жэлнүүдтэ орх... доо һурагтүй дээшэлые ... рысөөнэй дүнгүүд харуулба. ... рысөөндэ хабаадалсаһан олох... спортсменүүд II, III разрядай мэ... гэн буудагшадай нормо туйлажа ш... даһан байна.

И. Кузнецов.

Багшанарай эдэбхи

Хэжэнгын аймагай Чесанын долоон жэлэй һургуулиин багшанар Ильин, Болдонов, Тогочиева, Намжилова, Осорова болон бусад өөһэдынгөө үүсхэлээр 70 гаран түхэригтэ номуудые суглуулжа, «Коммунизм» колхозой библиотекэдэ б...лэглэбэ.

А. Михайлов.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря —27-37, партийной жизни, сельского хозяйства— 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00480. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. № 3286.